

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ένας λαός θρώνεται ήμα
δαίτη πώς δε φοβόται την
αλήθεια—ΨΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα έχει τους φου-
κούς της κολύβας.

ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Ζ'.

ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ 15 ΤΟΥ ΜΑΡΤΗ 1909

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΑ ΝΡΙΘ. 2

ΑΡΙΘΜΟΣ 335

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΙΕΤΡΟΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ. 'Η κούλια τ'ακροπόταμου (συνέχεια).
ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΣ. 'Ο γιάλδς με τὰ γιάλδία (ἀπὸ τῆς «Ραψωδίας τοῦ 'Ιονίου»)
ΤΣΟΥΝΗΣ ΚΛΑΔΑΣ. Τὸ γλωσσικὸ διάταγμα.
Γ. ΑΒΑΖΟΣ. 'Ο Δεκάλογος—'Η χήρα.
ΣΠ. 'Ο 'Αλαφροσκοπιώτης.
ΜΕΝΟΣ ΦΙΛΗΝΤΑΣ. 'Ο συντραβηγμῆς.
ΑΔΕΡΦΟΙ GRIMM. 'Η συντροφιά τῆς γάτας με τὸ ποντίκι (μετάφρ. Α. Steinmetz).
ΒΙΒΛΙΟΦΙΛΟΣ. K. Dieterich: Byzantinische Charaktere kōrfe.
ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Σεβνταλής.
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ—Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ-ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

Ο "ΑΛΑΦΡΟ-Ι-ΣΚΙΩΤΟΣ,,

'Ο 'Οραματιστής, πὸν με τὸν «'Αλαφροσκοπιώτη» καὶ τῆς «'Ιονικῆς Ραψωδίας» ἀναφαίνεται τώρα ἀνάμεσόν μας, ἐρχεται νὰ μᾶς ἀποκαλύψει μέσα στοὺς ναοὺς τῆς 'Ελληνικῆς φύσης καὶ ζωῆς τὰ δόγματά του, καὶ ἡ φωνή του εἶναι γιομάτη, ἐλεύθερη, δυνατὴ ὡσάν στοιχεῖον.

Δὲν ἐσυνήθισαμε τὸν ρυθμὸν, ὡσάν με γάλο ἀγαθὸ τῆς αἰωνιότητος σὴ φύση, πὸν λειτουργεῖ στὰ πάντα, καὶ πνέει ἀπὸ τὰ ἐσώτερα τῆς δημιουργίας. Δὲν ἀξιωθήκαμε νὰ τραγουδήσουμε τὴν ζωὴν ὡσάν ψυχὴς δπου κυριεμένης ἀπὸ τὴν ἀπόλυτη μελωδία τῆς δημιουργίας χαίρονται τὰ μυστήρια τῆς πλάσης, καὶ ἀναδίνουνε τὸν ἑαυτὸ τους τότε σὲ τραγούδι. Τὸ βαθύτατο, τὸ ἀποκαλυπτικὸ, τὸ πλατύτατο καὶ ἐσωτερικὸ τοῦ ποιητικοῦ λόγου, τοῦ ἐναρμονίου στοχασμοῦ, δὲν ἀποδόσαμε, καὶ δὲν ἐσθήσαμε ναοὺς πὸν ἀπὸ τῆς γραμμῆς τῶν νὰ ρέη τὸ νάμα φωτεινὸν τῶν ρυθμῶν, δπου ἐσυνάξανε οἱ ψυχῆς μας στὰ βύθη τῶν ἀναποκάλυπτων κόσμων, δὲν ἐμάχισαν τὰ ἐσώτερα πνεύματά μας, γιὰ νὰ ξεχάσουμε τὰ γητέματα τοῦ νοῦ καὶ τῆς φαντασίας μῆσαι ἀπὸ τὰ πραγματικὰ κρῦσταλλα καὶ τοὺς ἥλιους δραματικῶν ψυχῶν, πὸν ἐξώτερα εἶδαν τὴν ρυθμικὴ καὶ μυστικὴν ὑπαρξὴ τῶν πραγμάτων. Θὰ ἤθελα με μιὰν ἠρωϊκὴ συμφωνία νὰ μιλήσω γιὰ τὴν δημοφιλῆ αὐτῆς τῆς ἀποκάλυψης, πὸν ἀντιφέγγει ἕνα κόσμον 'Ελληνικόν, τὴν χαρὰν τῆς ζωῆς στὴν ἀρμονία τῆς. Καὶ ἄς ξάφνιαζε τὸ μέλος μου Δωρικὸν καὶ τραγῶν, καὶ ἄς ἀνασκιρτούσανε τὰ κορμιά στὸ ἀκούσμα, ὡσάν νὰ ἐρχοταν ἀπὸ κορφῆς χιονοβουνῶν παγερὰ νερὰ νὰ τὰ λούσουν.

Γιατὶ δὲ θέλω λαλιὰν ἄλλη νὰ τὸ φωνάξω,

παρὰ με μιὰν ἠρωϊκὴ συμφωνία τῆς χαρᾶς, τῆς 'Ελληνικῆς χαρᾶς καὶ ἀγάπης πὸν τὸ ἔργον μου δίνει, καὶ νὰ κρᾶξω στοὺς συντρόφους ἐδῶ, στὸν ἄχαρο χορὸ νὰ τρικυμίσω τὸ καρτηροπότηρο γεμάτο με ἀκράτο νερὸ βουνίσιας βροχῆς: Χαρῆτε ἀνάμεσόν σας τὸν ἐρχομὸν τοῦ τραγουδιοῦ! Χαρῆτε ἕνα σκοπὸν πλάσης, ὃ ἀδερφοί μου! Εἶναι τὸ ἀνοιγμα τῆς χρυσοπηγῆς ὃ σκοπὸς πὸν σᾶς δίνεται σήμερα γιὰ νὰ χαρῆτε.

*

'Η ψυχὴ τοῦ ποιητῆ τοῦ 'Αλαφροσκοπιώτου βλέπει στὴ φύση δλα μορφωμένα καὶ πλαστικά, καὶ γιὰ τοῦτο εἶναι τόσο βαθιὰ ἀρμονικὴ. Οἱ μορφῆς τοῦ παρουσιάζονται ἐξώστερες, με ἔντονος γραμμῆς, καὶ μᾶς δίνει στὸ σύνολο τοῦ τραγουδιοῦ του, τὴν κίνησιν τοῦ μέσα του, πὸν τὴν δραματίζεται πάλι στὴ φύση πλαστικά, με πλήθισμα ἤχων καὶ μορφῶν. 'Η ποίησιν τοῦ 'Αγγέλου Σικελιανοῦ μᾶς παρουσιάζεται ὅπως ὃ μῦθος. Εἶναι ἡ παραγωγὴ θρημῆν ἀπὸ καθαρὴ πηγὴ λαοῦ. 'Ο ποιητῆς ἐμφορῆσε καὶ ἰσορροπῆσε τὸν 'Ελληνικὸν ρυθμὸν τὰ μέτρα ἐπλήθυνε, καὶ ἐπέτυχε νὰ δόσῃ ἔργον δπου νὰ φαίνεται ἀρμονία καὶ κάλλος στὸ σύνολό του, χωρὶς τὰ χωριστὰ μέρη νὰ χάνουν, ἀν παίρονται γιὰ κομμάτια ἐκφρασης μῆσαι εἰκόνας, μῆσαι ιδέας, καὶ δικῆς τους καθόλου μορφῆς.

'Η δύναμις ἡ ἀποδοτικὴ τῆς γλώσσας του, ἡ δύναμις ἡ ἀναπαραστατικὴ τῆς εἰκόνας πὸν δίνει με δονίσματα διάμεσων ἤχων, τὸ φανταστικὸ του δαιμόνιο στὸ ὕψωμα τῆς ιδέας χωρὶς νὰ πέφτῃ τὸ ἀνάγλυφόν του σὲ ἴσκιον ἢ ἀδυναμία ἐκφρασης, εἶναι δλα ταιριαστὰ στὴν προσωπικότητα αὐτῆς, καὶ ἰδιαίτερα μάλιστα ἰσοζυγιάζονται θανμαστὰ δλες οἱ ποιητικῆς δυνάμεις στὸ προσωπικὸ του αἶσθημα, πὸν μᾶς ἀποκαλύπτει ἀπ' ἀκρῆ σ' ἀκρῆ τοῦ ἔργου του δυνατὰ.

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΟΥ «ΝΟΥΜΑ»

ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΣ

'Η ψυχὴ τοῦ ἔργου αὐτοῦ δὲν ἀναφαίνεται βέβαια παρὰ στὴ βαθύτητά του, στὸ σύνολό του, καὶ δὲν εἶναι παρουσιασμένη μόνο στὴν ἐπιφάνεια τῆς εἰκόνας. Τὰ κινήματα πὸν δειχνοται νὰ δίνουν τὸ φανταχτερὸ στὴν εἰκόνα δὲν εἶναι πουθενὰ ἀνεβασμένα σὲ βαθμὸ πὸν νὰ μὴν εἶναι τῆς φύσης ροήματα.

'Ο λυρισμὸς του εἶναι ἠρωϊκός. Καὶ ἡ λυρικὴ ποίησιν τοῦ ἔργου τοῦ 'Αγγέλου Σικελιανοῦ εἶναι κίνησιν πὸν κάνει ἠρωες, ὅπως λέει κάποιος σοφὸς πὸς ἠρωες πρέπει νὰ γίνονται οἱ ἄνθρωποι διαβάζοντας λυρικὸ ποίημα. Γιὰ τοῦτο καὶ τὸ ἔργο τοῦ 'Αλαφροσκοπιώτου δὲν ἔχει τὴν φαντασία παρὰ σὴν διάφανο μαντῆα πὸν μετὰ τὸν ἀγῶνα μέσα στὴ φύσιν τὸν ἀπλόνει ἐπάνω του γιὰ νὰ τοῦ σκεπάσῃ τὰ βαρὰ ὄνειρα. 'Ο ἔξυτος του εἶναι ἀποκαλυπτικότερος ἀπὸ τὸν ὄπνο. 'Η ἐνέργεια τῶν αἰσθησῶν του διαταράσσεται, δξόεται, ἐκτείνεται με τὴν δύναμιν πὸν ξεβγαίνει μέσα ἀπὸ τὴν ἀκούραστη ἐναντίωσιν στὴ φύσιν τὴν ἴδια. Τὸ σῶμα του τότε γίνεται ἀληθινὰ ἕνα

μέρος τοῦ σύμπαντος. Ἐνα μέλος τοῦ σύμπαντος, καὶ μέσα του ὑπάρχει ἡ ἀπόλυτη φύση, ἡ ἀναλογία μετὰ τὸ σύνολο. Κ' ἔτσι τὸ κορμὶ αὐτὸ συγκεντρώνει μέσα του τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ψυχὴ τῆς φύσης, τὸ κορμὶ τῆς πλάσης. Ἡ φύση γιὰ τὸν ποιητὴ τοῦ Ἀλαφροδοκιωτοῦ εἶναι δουλεύτρα του, ποὺ τοῦ συγκομίζει τὴν ἰδέα, καὶ ἡ ψυχὴ του ἀναδίνει τὴ φύση πλέρια. Εἶναι ἐκδηλωτικὸς τοῦ ἑαυτοῦ του. Προφητικὰ ἀναπαράσταται τὴ φύση, καὶ μᾶς δίνει ἔτσι μεγαλόχαρο τὸν ἑαυτὸ του. Ἡ φωνὴ του ἔχει ἀπλὴ τὴν ἐνότητά στοὺς σύνολο τοῦ ἔργου, καὶ εἶναι τραγούδι ποὺ κυκλώνει τὴ φύση. Εἶναι πραγματικότητα ἢ ποιήσῃ του, καὶ τὰ ἀδιαχώρητα σύμβολα ἀπὸ κάθε ὑψηλὴ ποιήσῃ στέκουν σὶν «Ἀλαφροδοκιωτοῦ» ἀρχὲς καὶ ἀξιώματα. Καὶ ἔτσι μᾶς συγκινεῖ ξεχωριστὰ καὶ πολυέκφραστα τὸ ποιητικὸ αἰσθησιμὸν τοῦ ἔργου αὐτοῦ, ὅπου τὸ σύμβολο εἶναι φαινόμενο, ὑπαρξὴ ἰδέα καὶ ἐνέργεια τοῦ νοῦ. Ἐρχόμεσθε σὶν σύμβολοῦ του, ἀφοῦ πρῶτα περῶσθε τὴν ἀνατιμωσάσασθαι εἰκόνα, ποὺ μᾶς στέκει ἀφορμὴ νὰ σηκώσουμε τὴν ψυχὴν σὶν θάλασσαν. Εἶτα πῶς ἡ ποιήσῃ του εἶναι πραγματικότητα, γιὰ τὴν πιστεύω σὶν ἀλήθεια τοῦ ἑνὸς κάθε ὑψηλὴ ποιήσῃ εἶναι πραγματικότητα ἀπόλυτη. Καὶ δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ξεχνῆται ἡ πραγματικότητα, καὶ σὶς πλέον ἀσύλληπτες ποιητικὲς ἐκφράσεις, καὶ περισσότερο: Ἡ ποιήσῃ δὲ διαφεύγει ποτὲ τὸ πραγματικὸν, γιὰ καὶ πάντα οἱ αἰῶνες κύκλοι τοῦ μυστηρίου τῆς ζωῆς συνορίζονται μετὰ τὴν πραγματικότητά μας, καὶ γιὰ πάντα τὸ φανταστικὸν δὲν ξεπερνᾷ τὰ σύνορα τοῦ πραγματικοῦ κόσμου. Καὶ τὸ ἰδεατὸ κίνημα τοῦ πνευματικοῦ μας οὐραίου εἶναι ἕνα ἀλοτύπωμα πραγματικότητος σὶν κορμὶ μας. Ἡ φύση μας εἶναι ἡ φύση, καὶ ἡ πραγματικότητά μας δὲ συγχέεται ποτὲ μετὰ τὸ ἀνύπαρχτο.

Βρίσκω μέσα σὶν ἔργο τοῦ «Ἀλαφροδοκιωτοῦ» ἐξαιρετικὰ πλεγμένα τὰ δῶρα τοῦ ποιητικοῦ κάλλους, γιὰ μὲν ἀναφαίνεται τὸ τραγούδι του ὑψηλὸ καὶ μετὰ τὴν ἰσοδύναμὸς του ἰδιότητες στέρεα μαθηματικὸν σὶν ὁμορφιά του. Δὲν περιτενεῖ οὔτε γραμμὴ σὶν «Ἀλαφροδοκιωτοῦ». οὔτε στροφὴ δείχνεται παραμυθιστικὴ ἀπὸ τὸν τεχνίτη. Ἐδῶ εἶναι στέριωμα ναῶν σὶν φύση. Εἶναι ὁ κόσμος του ποικίλος, μὰ συνταξιασμένος σ' ἕνα στερέωμα ὁμοιο,

ΠΕΤΡΟΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ
Ἡ ΚΟΥΛΙΑ ΤΑΚΡΟΠΟΤΑΜΟΥ*

Ἡ τελευταία ἀρχὴ νὰ γένεται πρὸ νευρική καὶ πρὸ παραξενι. Αὐτὸ τὸ πρωτοκισθῆναι ἡ πλάτη τῆς ἀρκυῆς τῆς πλύστρας. Κ' ἡ ἰδέα ἡ Μαριῶ τόδελε πῶς ἀλλάζει, ἤθερος μάλιστα καὶ τὸ λόγο τῆς παραξενιῆς τῆς, μόνον τὴν ἀφορμὴ αὐτοῦ τοῦ λόγου δὲν μποροῦσε νὰ ἐξηγήσῃ. Τὸν πλοῦτα τῆς Καρκαφωτιᾶς σχεδὸν τὸν ἔχει ξεχασμένο. Πάνω δὲ χρόνια που ἄφισε τὸ καστρό καὶ πάει νὰ κυνηγήσῃ πάλι στὰ βουνὰ φυγοδικίου. Ἀπὸ τότες ἔλλαξε ἡ Μαριῶ δὲν τρεῖς, μὰ ἔλοι τους ἔκοψαν ἀξαρνα σελτρά καὶ κρῶα, σὰ νὰ μὴν ἔβρισκαν σ' αὐτὴ ἐκείνο ποὺ ζητούσαν, καὶ αὐτὴ ἔχει συνηθίσει σὶν ἀγάπη, ἔχει μάλιστα σὶς γλυκὲς τῆς παραξενὲς καὶ στὰ γλυκότερα ὄνειρα. Χωρὶς αὐτὰ ἡ ζωὴ δὲν

* Ἡ ἀρχὴ του σὶν 326 φύλλο.

ὄστε ἀπὸ τὸ θεμέλιο ὡς μετὰ τὴ γραμμὴ ποὺ χάνεται σὶν διάστημα γιὰ τὸ αἰθερογράμμω τῆς κίνημα, νὰ μὴν ὑπάρχει χωρὶς κανένα, κανένα χάσμα. Ὅλα εἶναι χάσμα ζωῆς.

Ὁ, τι σημειῶνω ἐδῶ γιὰ τὸ ἔργο τοῦ Ἀγ γέλου Σικελιανοῦ δὲν εἶναι κριτικὴ ποὺ θὰ δώσῃ στοὺς ἄλλους τὸ κλειδί, γιὰ ν' ἀνοίξουν τὴ χρυσόθυρα ἐνδὸς τόσον ἀνοιχτοῦ μυστικοῦ! Τὸ ἔργο πιστεύω πῶς θὰ φέρῃ τὴν ὁμορφιά ποὺ κλείνει μέσα του ἀνάμεσόν μας ὑψηλονότη, καὶ κανεὶς μας δὲ θὰ μείνῃ ὄσω ἀγορονήτος, καὶ δὲ θὰ προφτάσῃ νὰ εἰπῇ: «Ἐδλόγημένος ὁ Ἐρχόμενος!» Καὶ πιστεύω πῶς ὅλοι μας θὰ χαιρετήσουμε τὸν ποιητὴ τοῦ «Ἀλαφροδοκιωτοῦ» καὶ τῶν «Ἰονικῶν Ραφωδιῶν» μὰ κορυφὴν ἔξωρη, ποὺ μᾶς φέρει τὸ μεγάλο Ἑλληνικὸν τραγούδι, ὅπου μέσα του θαυμασιὰ ἠχολογᾷ ἡ Ἑλληνικὴ ψυχὴ. Ὁ ποιητὴς εἶναι τόσο νέος! Καὶ νὰ ποὺ μᾶς δίνει σήμερα, σὶν εἰκοσιτέσσαρά του χρόνια τὸν «ΣΚΟΠΙΟΝ».

ΣΠ.

ΤΟ ΓΛΩΣΣΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Τώρα τελευταίον ἔπεσε στὰ χεῖρας μας ἕνα διάταγμα τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ποὺ ἀξίζει νὰ προκαλέσῃ τὴ κοινὴ προθυγία, γιὰ τὴν εἶναι ἀπὸ τὰ λίγα διατάγματα ποὺ χαρακτηρίζουν βαθειὰ τὸ στενὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς μας, μὴς ἐποχῆς μεταβητικῆς, ἀνήσυχης, γισματικῆς πρόληψης, ὅπου κ' οἱ πρὸ φαινεῖς ἰδέες βρίσκουνε βουὰ ἐπιτόδια σὶν κανονικὴ ἐξελίξῃ τους. Ἄν ἀπαρτίζουμε νὰ κάνομε ἰδιαίτερο λόγο γιὰ τὸ διάταγμα αὐτὸ εἶναι γιὰ τὴν θέλωμε νὰ πληροφορηθῶμε ἂν κ' ἡ κοινωνία μας ὅσο κ' ἀβρίσκειται πίσω—συμμερίζεται τὴς Μεσαιωνικῆς ἰδέας τοῦ Ὑπουργείου, καὶ νὰ δείξουμε σὶν ποῖο σημεῖο ἔχει φτάσει ἡ γλωσσικὴ ἐμπάθεια καὶ τί μέσα μεταχειρίζεται ἡ ἐπίσημη πολιτεία γιὰ νὰ πύξῃ τὸν ἅγιον σπέρμα τῆς γλωσσικῆς ἀνεγέννησης, ποὺ θὰ μᾶς φέρῃ μαζί μετὰ τὴν γενικὴν ἐκπαίδεψῃ καὶ τὴν γενναίαν φιλολογικὴν ἀντίσῃ σὶν ἀτυχὴ αὐτὴ γιὰ ποὺ τανὲ καίει ὁ ἄλφας τοῦ σχολαστικισμοῦ καὶ τοῦ ρουσφετιοῦ. Τὸ διάταγμα αὐτὸ ποὺ ἔχει ἡμερομηνία 3 τοῦ Ὀκτωβρίου 1908 λέει τὰκόλουθα: «Εἰς τοὺς λειτουργοὺς τῆς Μῆσης

Ἐκπαίδευσως καὶ εἰς τοὺς ἐν τῷ διδασκαλίῳ τοιούτους ἐπιβάλλεται πειθαρχικὴ ποινὴ ἂν δεικνύουσι τάσιν, ὀπωσθήποτε!!!) ἐξωτερικευομένην κατὰ τῆς προσιδιάζουσας εἰς τε τὰ σχολεῖα καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτῶν Ἑλληνικῆς γλώσσας.»

Ἐχομε λοιπὸν τάσῃ ἐξωτερικευομένη ὀπωσθήποτε—τί λύσσα, τί κακία κρύβει κείνο τὸ ὀπωσθήποτε, τὸ δουλικὸν, τὸ ἀνάξιο κράτους πολιτισμένου—καὶ γλώσσα ποὺ προσιδιάζει μόνον στοὺς δασκάλους κ' ἔχει καὶ στοὺς ἄλλους ἀθρώπους!! Ἄλλὰ πῶς ἐξωτερικεύεται παρακαλοῦμε ἢ περιφρημ αὐτὴ τάσῃ; Ἄν ἕνας δάκτυλος μιλάει ἀπλὰ καὶ φυσικὰ, ὅπως ὅλοι οἱ ἀθρώποι, ἢ γράφει στοὺς φίλους του ἢ στοὺς συγγενῆδες του γράμματα σὶν φυσικὴ γλώσσα, αὐτὸ εἶναι βέβαια τάσῃ ὀπωσθήποτε ἐξωτερικευομένη. Πρέπει λοιπὸν νὰ τιμωρηθῇ αὐτὸς ὁ δασκάλος; Τὸ διατάγμα μετὰ τὴν περιεργὴν λογικὴν του λέει καί. Φκνταστῆτε τώρα τὴν θέσῃ τῶν κακομοιρηθῶν τῶ δασκάλων ὑστερὶς ἀπὸ τὸ ἀλλόκοτον αὐτὸ διάταγμα. Δὲ θὰ μποροῦνε πρὸ οὔτε νὰ μιλήσουνε σὰν ὅλοι οἱ ἀθρώποι, πρὸ ὑποχρεῶνονται νὰ μιλοῦνε σὰν τὸ Λογιώτατον τῆς Ραβυλωνίας, γιὰ τὴν ἄλλοιῶτικα, ἐξωτερικεύουσι τάσῃ κ' ἀλλοιῶμόν του.

Ἄλλὰ θ' ἔμῃς ποῦνε πῶς τὸ διάταγμα ἰδὲ ζητᾷ νὰ κανοῖσῃ στοὺς δασκάλους πῶς θὰ μιλοῦνε, παρὰ μόνον νὰ τοὺς ἐμπροσθῇ νὰ βγάζουνε βιβλία σὶν Δημοτικὴ. Περιεργὴν ἀλήθεια λογικὴ αὐτὴ! Ἄμα βγάζῃ βιβλίον σὶν Δημοτικὴ, δείχνει τάσῃ κατὰ τῆς καθαρεύουσας, ποὺ νὰ μὴ μᾶς βλακασθῇ, μὰ ἄμα ἰμὲν μὲν κἀνὲν τὸ κῆρι νὰ βγάζω τὰ βιβλία μου σὶν Γαλλικὴ ἢ σὶν Κινεζικὴ ἀκόμα, μπορεῖς νὰ μοῦ ζητήσῃς γι' αὐτὸ λόγο καὶ νὰ μὲν πῆς «Σὺ ἀπαγορεύω νὰ γράφῃς σὶν ἄλλη γλώσσα παρὰ σὶν καθαρεύουσα». Τι θὰ πῇ τάσῃ κατὰ τῆς προσιδιάζουσας κλπ.; Ἡμπορῶ ἐγὼ νὰ ἔχω τάσῃ κατὰ τῆς καθαρεύουσας, ὅσο σέβουμαι ὅπως αὐτὴ τὴ γλώσσα, ἐκεῖ που πρέπει νὰ τανὲ σεβαστῶ, δηλαδή σὶν ὑπερσῖα μου, κανεὶς δὲν ἔχει νὰ μὲν εἰπῇ τίποτε. Ἄλλοιῶτικα ἔς κοπίασῃ ἡ Πολιτεία νὰ ὄρισῃ στοὺς ὑπαλλήλους τῆς καὶ πῶς πρέπει νὰ ντύνουνται, σὶν ποῖο ξενοδοχεῖο νὰ τρᾶνε, σὶν ποῖο θέατρο νὰ συχνάζουνε, ποῖο ἄνθος νὰ προτιμοῦνε, σὶν ποῖα μουσικὴ νὰ φκρ στειοῦνται κ' ἔσως...ποῖα γυναικία νὰ ἐπιλέξουνε ἄμα θέλωμε νὰ παντρευτοῦνε. Πικρὴ ἔχει; Ὅπως βρέθηκε σήμερα ὑπουργὸς νὰ κανοῖσῃ τὴ γλώσσῃ τῶ δασκάλων, ἔτσι αὐρὸ θὰ

ἔχει καμιά χάρη, ἀπομένει μοναχὰ μὲ πικρὰ ἀδιάκοπη, μονότονη καὶ πληγερτικὴ, ἕνα σκῆψιμο ἀτελειώτο σὶν πλῆξιμο καὶ σὶν ράψιμο, ἕνα ἀποκάμωμα τῶν χειρῶν, ὄχι μόνον τῶν ματιῶν, ποὺ κ' αὐτὸς ὁ ὕπνος δὲν ἔρχεται νὰ τὰ ξεκουράσῃ πρὸ μετὰ τὰ πικρὰ ὄνειρα. Δίχως αὐτὰ εἶναι ἄδύνατον ἡ Μαριῶ νὰ ζῆσῃ δὲ φταῖν αὐτὴ, φταῖνε τὰ μάτια κατὰ ἀπὸ τὸ δρόμο καὶ καρσὶ ἐπ' τὸ βελούχι, ποὺ τὴ συνήθισαν ἀπὸ μὴν ἑσπῶ νὰ πέφτουν ἔλ' ἀπάνω τῆς, νὰ τὴν κυνηγῶν ἀδιάκριτα, σὰ νὰ θέλαν νὰ τὴ φάνε. Καὶ τῶρα αὐτὰ τὰ μάτια ἔρχισαν νὰ τὴν ἀρίθουν ἡσυχῃ. Μὰ ἔτ' ἔσα αὐτὴ τὴν ἡσυχίαν μισεῖ ἡ Μαριῶ, αὐτὴ ἡ ἡσυχίαν τὴν κανεῖ ὄλοον πρὸ νευρική καὶ πρὸ παραξενι καὶ ἀγάλια ἀγάλια ἀρχίζει νὰ ζηγᾷ τὴν ἀφορμὴ τῆς. Ὅσο κ' ἂν γέλασῃ ἀκόμα ὁ καθρέφτης τὰ δικὰ μας μάτια, ὅταν οἱ ζαρωματικὲς περιπληθύνουν σὶν πρόσωπο, δὲν μποροῦν νὰ κρυφτοῦν πλὴς ἀπ' τὰ ἕνα μάτι μετὰ τὸ κοκινάδι. Κι αὐτὸ τὸ δούλο τί νὰ πρωτοκᾶμῃ! Στὸ κοντινὸν χαλάει τὰ δόντια μοναχὰ. Καὶ σὶν Μαριῶ πῆγῃ καὶ διαλέξῃ νὰ κουφαλιάσῃ τὰ δὲ μπροστίνῃ. Στὴ συμφρᾶ ὁ δοντογιατρός μποροῦσε μόνον νὰ βοηθήσῃ. Δοντογιατροὶ τὴν ἔχουν πέρσασιν συχνὸ τὴν πόλη κοντὰ σὶν ποταμὸν, μὰ παίρνουν ἀκριβὰ πολὺ,

ἔχομε ἡ Μαριῶ. Δασκάλους καὶ παραπάνα. Κι αὐτὴ ἡ δούτυχῃ μὲ κ' ἀκονομαεῖ τὴς δεκάρες γιὰ τὴν ὄνα, ποὺ θέλουν τὰ μαλλιά, ποὺ ἀρχισαν κ' αὐτὰ νὰ πέφτουν λῶδα μετὰ τὸ χτένισμα. Ναχουνε κανε χρώμα. Κι νὰναι δασκάλους νὰ βλεπῇ ὄλημερὶς μπροστὰ τῆς τὰ μαλλιά τῆς Κούλας. Σκαρᾷ σὶν καρδιὰ τῆς εἶναι ἡ ὁμορφιά τῆς ἀδερφῆς, τὰ μάγουλα τὰ θρονακῆ ἀκόμα. τὰ στήθεικα τὰ γισματᾷ. Πίφτει τὸ μάτι σὶν δικὰ τῆς κ' ἡ καρδιὰ φαγίξεται σὶν μέσῃ.

Ἀπελπισία, ἀπελπισία. Τόσο ἦταν τὸ ἔργο λοιπὸν, τόσο ἦταν ὄλο τὸ παιγνίδι. Ἐδῶ κῆπος, τὸ μακρινὸν, τὰπελπισμένο κινήματα μὲς τῆς καλλίτερης, μὲς μερὶς μετὰ μὲ ἀπολαμπῆς ἡλίου, μὲς γωνίας ζεστῆς καὶ χορτασμένης ἦταν γοημένο νῆχ αὐτὸ τὸ ὀλιθερὸ κ' ἀδῶρο τέλος. Ἡ δούτυχῃ μετὰ τὸ ἀνεβάσασθαι καὶ τὴν ἀὑπερκοπῆ τῆς δὲν ἀπλῶνεται λοιπὸν μοναχὰ σ' ἕνα πίσω μακρινὸν, δὲ χάνονται καὶ δὲ σβύνουν σὶν ἀλημονιά, μὰ ἀνοίγονται πλατικὰ, τὸ ἴδιο ἔχῃ καὶ μαρμαριζοῦν, τὸ ἴδιο ρεζικικιῶρικα καὶ πεινασμένα καὶ τρυφεροῦσιν, τραβᾷ τὸ δρόμο τους κ' ἔμπρὸς, ἕνα μακρὸν, ἀσπαστο, ἔρσο δρόμο; Ἀπελπισία, ἀπελπισία.

βρεθῆ ἄλλος ὑπουργός νά τοὺς κανονίσῃ τὸ χροῶμα τοῦ λαϊμοδέτη τους ἢ τὸ ὕφος τῶν τακουινῶν τους! Ἡ τάση, πού λέει τὸ διάταγμα, εἶναι ζήτημα συνειδήσεως καὶ μὲ τὸ νὰ θέλει ἡ πολιτεία νὰ μῆ στῆ συνείδηση τοῦ ἄλλου, αὐτό, μὰ τὸ Θεό, δὲν μπορεῖ νὰ θεωρηθῆ ἀνεχτό σὲ σημερινὸ πολιτισμὸ, αὐτὸ εἶναι κλωτσιὰ κατὰ τοῦ πολιτισμοῦ καὶ γυρίσμα δὲν ξέρομε πόσους αἰῶνες πίσω στὸ σκοτάδι τοῦ Μεσαίωνα. Τὸ ζήτημα τοῦ ποιά γλώσσα θὰ μιλήσω ἢ θὰ γράψω ἐγὼ ἀτομικῶς—μὰ πού στὴν ὑπερσία μου μεταχειρίζομαι τὴν ἐπίσημη γλώσσα—εἶναι ζήτημα γούστου, εἶναι ζήτημα αἰσθητικῆς, καὶ τὸ νὰ βρίζῃς περιορισμοὺς σὲ γούστο μου ἀπάνω, γιὰτί ἔτυχε νὰ σὲ δουλεύω, εἶναι σὰ νὰ μοῦ ἀρνεῖσαι τὸν ἀθροισμὸ μου. Γιατί καὶ τὸ Σύνταγμα μπορεῖ νὰ μὴ μοῦ ἀρέσῃ, δὲ θὰ πῆ ἔμωσ' πῶς εἶμαι ἀντισυνταγματικὸς καὶ πῶς πρέπει νὰ βάλῃ ἀπάνω μου τὸ χέρι του ὁ εἰσαγγελεὺς, μὰ πού δὲν παραβαίνω καμὲν συνταγματικὴ διατάξῃ.

*

Μὰ ἂν εἶναι τόσο βαρὺ ἔγκλημα νὰ γράψῃ κανεὶς τῆ Δημοτικῆ, τότε γιατί νὰ παγορευτῆ μόνο στοὺς δασκάλους νὰ τὴν γράφουνε κι ὄχι σὲ κάθε ὑπάλληλο τοῦ κράτους; Γιατί λ. χ. ἀπαγορεύεται σὲ δάσκαλο, κ' ἐπιτρέπεται σὲ τὸν Καρκαβίτσα, σὲ τὸν Νιρβάνη, σὲ τὸν Παλαμά, σὲ τὸν Ν. Χατζηδάκη, ὅλους ὑπάλληλους τοῦ Κράτους; Ἡ νὰ παγορευτῆ σὲ ὅλους ἢ σὲ κανέναν, αὐτὸ φωνάζει ἡ στοιχειώδης Λογικῆ. Καὶ μαζὶ μὲ αὐτοὺς νὰ διαλυθῇ κ' ἡ Λαογραφικὴ ἑταιρεία τοῦ Πολίτη, ἡ Γλωσσικὴ ἑταιρεία τοῦ Γ. Χατζηδάκη καὶ νὰ καταδιωχτοῦνε ὁ Πολίτης, ὁ Λάμπρος, ὁ Σακελλαρόπουλος πού ὡς εἰσηγητὴς φιλολογικοῦ διαγωνισμοῦ βραβεύσανε ἔργα γραμμένα στῆ δημοτικῆ, γιατί αὐτὸ πιά εἶναι κ' ἂν εἶναι τάση! Ὡστόσο ὅσο κι ἂν κουρευιόσθη τὸ Σύνταγμα δὲν ἔπαψε νομίζομε νὰ ἔχῃ ἐφαρμογὴν τὸ 14 ἄρθρο του πού λέει πῶς καστός—στὸ ἕκαστος περιλαμβάνονται ὑποθέτομε κ' οἱ δασκάλοι καὶ κάθε ὑπάλληλος—δικαιοῦνται νὰ ἐκθέτῃ τὰ διανοήματά του ἐλεύθερα. Βάλτε ἀπέναντι σὲ τὸ ἄρθρο αὐτὸ τὸ περίφημο διάταγμα πού ἀπαγορεύει τὴν τάση, καὶ πέστε μας σὲ Θεό σας, ἔχουμε συναισθημα, στῆ Ἑλλάδα τοῦ Γεωργίου βρισκόμαστε ἢ στὴν Τεχεράνη τοῦ Σάχη—δὲ λέμε στὴν Τουρκίαν γιατί αὐτὴ φαίνεται πῶς ἀνιῆθη κάμποσα σιαλοπάτια παραπάνω ἀπὸ ἑμάς.

Μὰ τὸ περίφημο διάταγμα πού θὰ σημειώτῃ ἐποχὴν στὰ χρονικά τῆς Ἑλληνικῆς νομοθεσίης δὲν εἶναι μόνο ἀντίθετο πρὸς τὸ Σύνταγμα, ἀλλ' ἐναντίον καὶ πρὸς τὴ θέληση τῆς Βουλῆς. Ἐχει πολλὰς ἀμαρτίες ἡ Βουλὴ αὐτὴ στῆ ράχη της, κ' ἡ συζήτηση ποῦγινε στῆ Βουλὴ γιὰ τὴν ἐδρα τοῦ Ψυχάρη θάποσειν ἀπὸ τὰ μελανώτερη στίγματα αὐτῆς τῆς περιόδου, μὰ ὡς τόσο, δταν ὁ Καβαλιεράτος πρότεινε τὸ περίφημο νομοσχέδιό του νὰ πύεται κάθε ἐπάλληλος—πολὺ λογικά, πολὺ λογικώτερα ἀπὸ τὸ Διάταγμα—ἐμὰ γράψῃ τῆ Δημοτικῆ, ὅλη ἡ Βουλὴ σηκώθηκε σὲ πόδι καὶ μὲ γέλοια ὑποδέχτηκε τὴν περιεργὴ πρόταση. Τότε ἀστράψε ἡ ἐξυπνάδα τοῦ Παναγιωτόπουλου. Ἡ πρόταξη ὄχι νόμος δὲ γίνθηκε, μὰ οὔτε σὲ συζήτηση ἦρθε, πού σημαίνει πῶς ἡ Βουλὴ αὐτὴ, μὲ ὅλο τὸ ἀντιπροσωπευτικὸ της πνεῦμα, δὲν τόλμησε νὰ φτάσῃ σὲ αὐτὸ τὸ σημείον, νὰ ἐγκαθιδρύσῃ δηλαδὴ ἐπίσημη λογοκρισίαν. Κι ὅμως ἔρχεται τὸ Ὑπουργεῖο τῆς Παιδείας καὶ μὲ λαθροχειρικὸ τρόπο, χωρὶς νὰ πάρῃ κανεὶς μισοῦδι, σοῦ καθίζει ἓν διάταγμα πού εἶναι ἄλλο καὶ λογοκρισίαν καὶ πού μυρίζει Μεσαιωνικὴ μούχλα ἀπὸ μίλια, καὶ κυνηγᾷ μὲ τὸ ντουφέκι τὸν κκοροϊζικὸν τὸν δάσκαλο, ὄχι γιὰ νὰ ἰδῇ ἂν κἀν τὴ δουλειά του, ὄχι ἄ μεταχειρίζεται σὲ σκολεῖο καὶ στὰ παιδιὰ τὴν ἐπίσημη γλώσσιν, πού θέλοντας καὶ μὴ, αὐτὴ εἶναι ὑποχρισμένος νὰ διδάξῃ, πρὸς πῶς μίλησε σ' ἓνα φίλο του, πῶς ἔγραψε σ' ἓν συγγενῆ του, σὲ τί γλώσσα ἔγραψε ἓν ποίημα, ἓν ἀνέκδοτο, ἓν δράμα. Μὰ ἂν εἶναι ἔτσι, τότε πιά δὲν εἶναι ὑπουργεῖο αὐτό, εἶναι κάτι πρὸς ἀπάνω καὶ ἀπὸ Βουλὴν καὶ ἀπὸ Βασιλείαν καὶ ἀπὸ Σύνταγμα, ἀφοῦ μπορεῖ καὶ τοὺς κουρευιόσθη ὅλους, ἀφοῦ μπορεῖ καὶ νομοθετεῖ τοῦ κεφαλιοῦ του, ἀντίθετα πρὸς τὴ θέληση τῆς Βουλῆς.

ἴσως νὰ χυνοῦνε σὲ τὸ Ὑπουργεῖο τὴν ἰδέαν πῶς τί τὴν θέλουνε οἱ δασκάλοι τῆ Δημοτικῆ, μὰ πού εἶναι Δασκάλοι. Φαντάζονται δηλαδὴ τοὺς δασκάλους ὅλους πέρα πέρα σχολαστικούς, πνιγμένους στῆ γραμματικῆ, στῆ μούχλα, δίχως ἰδέαν ἀπὸ Ποίησιν, Δράμα, Μουσικῆ. Δὲν πῆρκανε φαίνεται ἄκομα μυροῦδι πῶς μὲ τὴν πνοὴν πού σκόρπισε καὶ σκορπίζει ὀλιμερίς ἡ ἰδέαν τῆς Γλωσσικῆς Ἀναμόρφωσιν, κάποιος ἀγέρας φύσηξε καὶ μέσα στοὺς σκοτεινοὺς τοίχους τῶν σχολειῶν, καὶ πῶς καὶ μεταξὺ στοῦ δασκάλου μποροῦνε νὰ βρεθοῦνε σήμερον καὶ μυαλά φωτισμένα πού ἔχουνε ὅλη τὴ δύσμη

καὶ τὴν ὄρεξιν νὰ δουλέψουνε γιὰ ἕλα τὰ εἶδη τοῦ Λόγου. Θέλει τὸ Ὑπουργεῖο νὰ πνίξῃ τὴν ἐνεργητικὴν αὐτὴν ὄρεξιν τῶν φωτισμένων δασκάλων; Νομίζει πῶς πλεονάζουνε τόσο στῆ χώρα μας οἱ τεχνίτες τοῦ λόγου γιὰ νὰ μὴν ἔχουμε ἀνάγκη ἀπὸ τὴ συντρομὴ τῶν δασκάλων; Ἐνα καλὸ κοντύλι, ἀδιάφορο ἂν σὲ χέρι δασκάλου ἢ ἄλλου, εἶναι περιουσία ἐθνικῆ, εἶναι ἀνεξέλεγκτο πού ἄλλοῦ δὲν ξέρομε μὲ τί τρόπο νὰ τὸ περιποιηθοῦνε γιὰ νὰ μὴν εἶδῃ ὁ ἐξυπνὸς κοιτάζομε πῶς νὰ τὸ ξεράνομε τὸ γλυγοζώτερον.

*

Τρεῖς μῆνες περᾶσανε ἀπὸ τὴ μέρα πού βγήκε τὸ μοιαιδικὸ αὐτὸ διάταγμα. Τρεῖς βλακάρικοι μῆνες κι ἔμωσ' πουθενὰ δὲν ἀκούσαμε οὔτε μιὰ διαμαρτυρίαν ἀπὸ τὸ σόμα κανενὸς δασκάλου. Κακόμοιροι δασκάλοι πῶς σὰς κατάντησε ὁ σχολαστικισμὸς κ' ἡ βρωμοπολιτικὴ! Σὰς ἐξουσιόουνε μὲ τὰ χτήνη καὶ σὲς δὲν ἔχετε οὔτε στόμα οὔτε μιλιά γιὰ νὰ διαμαρτυρηθῆτε. Σὰς πνίγουνε τὸ δίκιον σας μὲ νόμους ἀντισυνταγματικούς ἀνελεύθερους, καὶ σὲς οὔτε πῆρατε εἴδηση. Μὰ τὴν ἀλήθειαν δὲ φαίνεστε ἄξιοι καλύτερης τύχης. Ἀλλοῖωτικά ὅλοι σὰν ἓνας ἀθροῦς θὰ εἶχατε σηκωθῆ, θὰ τρίζατε τὰ δόντια σας καὶ θὰ βροντοφωνοῦσατε «Ὀχ», ὡς ἰδῶ καὶ μὴ παρέκει. Μὰς ἐταπεινώσατε μὲ τὴν βρωμοπολιτικῆν, μὰς ἐκλουδιόνατε τὰ μυαλά μὲ τὸ κινεμά πρόγραμμα σας, μὰς κοροϊδεύετε μὲ νόμους δῆθεν ἀποκεντρωτικούς καὶ δῆθεν προοδευτικούς, μὰ θέλετε τώρα νὰ μὰς ἀφιερώσετε καὶ τὸ δικαίωμα νὰ μιλάμε καὶ νὰ γράφομε ὅπως θέλομε. Καμὲν διαμαρτυρία τέτοιαν δὲν ἀκούστηκε ἕως τώρα, καὶ οὔτε ὑπάρχει ἐλπὶς καὶ νάκοι στῆ. Οἱ δασκάλοι—οἱ περισσότεροι—κοιμοῦνται βαθεῖα. Τὸ αἰσθημα τῆς ἀλληλεγγύης, πού τόχουνε κ' οἱ τελευταῖοι ἐργάτες στὴν Ἑυρώπη, δὲν ζύπνησε μέσα τους. Ἄν κιντυνεῦσαν μὲ τὸ διάταγμα αὐτὸ λίγοι δασκάλοι, τεχνίτες τοῦ Λόγου, τί τὸ μίλει τὸ πλῆθος πού ζῆ μὲ τὸνεῖρον νὰ ἀναστήσῃ τὴ γλώσσιν τοῦ Ἑνεοφώντου; Ἄς ξεπαστρευτοῦνε οἱ λίγοι αὐτοὶ ἀντάρτες πού δὲ θέλουνε νὰ ἀκολουθήσουνε τὸ πλῆθος.

Ἀπὸ τοὺς δασκάλους δὲν εἶναι προκοπὴ. Καθένας τους φροντίζει γιὰ τὸν ἑαυτὸν του κ' οἱ σύλλογοι, πού τώρα τελευταῖα ἀρχίσανε νὰ χτιζοῦνε, δὲν ἔχουνε ἄλλο σκοπὸν παρὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς δόλιας

Μὰ πάλι μὴν εἶναι μόνον ὄνειρον ἰδέαν, φαντασίαν, παραξενιὰ δική της; Μὴν τάχα ἀναγελῆ ἔτσι ἀνοστα, μὴ χωρκαίῃ ἔτσι σκληρὰ ὁ καθρέφτης μόνον; Ἡ Μαρῶν τὸν ἔπασι. Μὰ ἓνας ἐφιδρός ἀνθυπολοχαγός, πού εἶχε κ' ἐκεῖνος λαθεῖ ἓνα φεγγάρι μέρος σὲ παιγνίδι μὲ τὰ ψευτικὰ λιλιὰ του, καθὼς τάλεγον στὴν κούλια, ἔγραψε στὴν Κούλια ἓναν καινούριον, μεγαλῆτερον καὶ λαχαρότερον καὶ τὸ χωρικό συνεχίστηκε σκληρότερα.

Ἀπελπισία, ἀπελπισία.

Δίπλα σὲ τὴν πηγάδιν τῆς κούλιας εἶχε σπείρει ἡ Μαρῶν τὴν ἀνοιξὴν ἀνάμεσα στὶς φασουλῆς καὶ μιὰ καλαμποκιά καὶ τὴν πότιζε καθήμερὰ καὶ τὴν πότιζε τὸ καλοκαίρι ὅλο. Μὰ ἦρθε ὁ χειμῶνας κ' ἐκείνη πέτιξε μονάχα σιὰχμα, δίχως νὰ φομώσῃ τὸν καρπὸ της.

«Τί παιδεύσαι μ' αὐτὴν, ἀκαρπὴ ἢ ἀκαρπὴ θὰ ἔσταχισῃ», τῆς εἶπε ἡ Κούλια, ἐκεῖ πού ἡ Μαρῶν τὴν πότιζε ἓνα βράδυ.

Κ' ἡ Μαρῶν δὲν τὸν ξεχνεῖ, δὲν τῆς τὸν συμπάθει τὸ λόγο. Τὴν ἀγγίζει μὲ τὴν καρδίαν, τῆς ξεσγάρλιζε τὸν πόνο της. Αὐτὴ ἡ ἀκαρπία κοντὰ μὲ τὸ ξεστάχισμα πού ὁ καινούριος ὁ καθρέφτης τὸ δείχνει πρὸ ἀνίλεξ, φλογίζει τὴν ψυχὴν διπλά,

καίε τὸ αἷμα, κεντάει τὸ κορμὶ, τρυπάει μὲ λαύρα τριδιπλὴ τὰ σπλάχνα της. Τοῦ κέκου βάνει ἡ Μαρῶν τὰ δυνατὰ νὰ μῆ παντοῦ μπροστὰ ἀπ' τὴν Κούλια, νὰ τὴν παραμερίσῃ ἢ τὸ ἐλάχιστον νὰ τὴν ἐλικοτίσῃ. Ὅλα χαμένα. Μιὰ δύναμις ἀφαντὴ καὶ ἀνίκητη τὴν σέρνει πρὸς τὴ Φρόσων. Τὸ νιώθει, τὸ βλέπει φανερὰ καὶ στὴν ἀπελπισίαν της βάνει διπλὴ τὴ δύναμίν της. Ὅσο ὅμως κι ἂν ζικεῖται τὸ πρὸς φάγι γιὰ τὸ καινούριον βελουδάκι στὰ μαλλιά, τὸν ὕπνο γιὰ τὸν ἄλλο τὸ φιδόγκο μπρὸς σὲ τὸ στήθος, τὰ μάτια ἀντίκριαν ἀπ' τὸ βελούχι δὲ σέρνονταν ἀπ' αὐτὰ, δὲν τὰ πολυπροσεχον. Τὸ ἴδιο, ἄδικα τὸ ἔκρυψε μὴ γιὰ πέντα πῶς ἀπὸ δῶ καὶ πέρα δὲ δίνει τὰ σκρπίνια της στὴν Παναγιούλα. Ὅταν γυρίζῃ ἀπ' τὸν περίπατον, τὸν ἐραστήν, πού κυνηγῶσ' ἐκεῖ, τὸν βρίσκει καθισμένον σὲ βελούχι κ' ἡ Κούλια σὲ παράθυρον.

«Χασκομπρίστρα, ἀδιάντροπη...»

Μὰ ὅσα μαλλιά κι ἂν τῆς μαδάσῃ, τὴν ἄλλη αὐγὴν αὐτὰ εἶναι πάλαι τουρωτά, πάλαι κατωκωμένα καὶ τὰ στήθια της φουσκωμένα κύμα. Ἡ Μαρῶν φρενιάζει. Ἄν δὲν ἦταν αὐτὴ ἡ ἀπονη ἀδερφή στῆ μεση, πού τῆ; ἔδωκεν παντοῦ μπροστὰ μὲ τὰ στολίδια της! Σηκώνεται τὴ νύχταν σιγαλά, στὰ

δάχτυλα, γλιστράει πίσω ἀπ' τὴν πόρταν, πού εἶναι κρεμασμένο τὸ φόρεμα τῆς Κούλιας, καὶ τὸ ξεσκλαίει μὲ τὰ δόντια της, ἀνοίγει τὸν κομὸν σιγὰ καὶ κλέβει τίς καρδέλες της γιὰ νὰ τίς κάψῃ τὴν αὐγὴν θαμπὰ, βρίσκει τὸν κλωστὴν σὲ σκοτάδι καὶ τῆς τρυπάει τὰ γυθάκια της.

«Ἄς ξεαναβῆ ἡ ξεταίπωτη περίπατον!» γυρνᾷ ἐνδικημῆν ἡ Μαρῶν σὲ τὸ στρώμα της.

Μὰ τὸ μπαλκόνι δὲν μπορεῖ νὰ τὴν γκρεμίσῃ, τὰ παραθύρια νὰ τὰ φραξῇ. Τὸ ἄλλο βράδυ ἀδικὰ τρέχει πάλι ναβρὴν τὸ λοχίον σὲ δρόμον τὰ κροπόταμον γυρίζοντας, βλέπει τὸν ἴσκιο του νὰ χάνεται γοργὰ ἀπ' τὴν αὐλόπορταν τῆς κούλιας καὶ τὴν ἄλλη Κυριακὴν νέες καρδέλες πρὸς ἑμμορὸς πτολίζουσε τὰ στήθια τῆς ἀδερφῆς, ποδῆματὰ καινούρια φορεῖ στὰ πόδια της. Κι ἀναβῆ ἡ ὄργη περισσότερον κ' ἡ ἀπελπισία θεριεύει. Αὐτὴ ἡ ζωὴ εἶναι κόλλασιν γιὰ τὴν Μαρῶν. Τὸ σαρκίον τῆς ζήλειας σουρῶνει τὰ μάγουλα περισσότερον ἀπὸ τὸ ξερὸ ψωμί καὶ ἀπ' τὴν ἀγρύπνια.

Μὰ σ' αὐτὸν τὸν κόσμον ὅλα περνοῦν καὶ ξεθυμαίνουν, ὅλα χάνονται καὶ σβῶνουν. Καὶ τὸ σαρκίον, πού τρώει τὸ ξύλον, καὶ αὐτὸ ψωφάει κ' ἡ ζήλειαν, πού βασανίζει μιὰ καρδίαν, σβῶνει κ' ἐκείνη μὲ τὴν

θέσης. Γενικές ιδέες, καινούριο πνεύμα, μὴν περιμένετε.

Μὰ θάφησεν ἕνας Παναγιωτόπουλος ἕνα τέτοιο διάταγμα νὰ περάσῃ ἀσυζήτητο; Ἡ ἐξουσία του, ἡ νομιμοφροσύνη του, τὸ φωτισμένο μυαλό του θὰ χωνεύουσε μιὰ τόσο χοντροκομμένη, ἀντισυνταγματικὴ πράξι; Ἡ θὰ τὸν ἰδοῦμε καμιά μέρα νὰ σηκωθῆ φοβερός καὶ μὲ τὴν πύρινη εὐγλωττία του, κρατώντας στὰ χέρια τὸ περίφημο διάταγμα, νὰ ρωτήσῃ ποιὸς ὑπουργὸς ἔβαλε τὴν ὑπογραφή του κάτω σὲ τέτοιο ἐξάμβλωμα, ποιὸς τόλμησε νὰ γίνῃ ἀνώτερος ἀπὸ τὴ Βουλὴ καὶ νὰ νομοθετήσῃ καὶ νὰ ἐπισημοποιήσῃ τὴ γελοία πρόταση τοῦ Καβαλιεράτου ποὺ ἡ Βουλὴ δὲν καταδέχτηκε οὔτε νὰ τὴν ἐσυζητήσῃ; Κι ὅταν θὰ πῆ αὐτὰ ἀπὸ τὸ βῆμα ὁ Παναγιωτόπουλος, ὑπάρχει ἐλπίδα νὰ βρεθῆ καὶ κανένας ἄλλος στὴ Βουλὴ, μὲ πῶς πολλοὶ ἔξω ἀπὸ τὴ Βουλὴ νὰ μᾶς εἰποῦν τὴ γνώμη τους, ἂν εἶναι σωστό, ἂν εἶναι λογικὸ, ἂν εἶναι συνταγματικὸ, ἐπειδὴ εἶχε κανεὶς τὴν ἀνάγκη νὰ γίνῃ δίκαιος, νὰ ὑποβιασθῆ γι' αὐτὸ ὡς ἄνθρωπος καὶ νὰ στερηθῆ τὸ δικαίωμα ποὺ τοῦ χορηγεῖ ἡ λογικὴ καὶ τὸ Σύνταγμα νὰ μιλήσῃ ἢ νὰ γράψῃ τὰ φιλολογικὰ του ἔργα στὴ γλώσσα τοῦ πατέρου του καὶ τῆς μητέρας του.

ΤΣΟΥΝΗΣ ΚΛΑΔΑΣ

ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἡ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ ΤΗΣ ΓΑΤΑΣ ΜΕ ΤΟ ΠΟΝΤΙΚΙ

(Τῶν ἀδερφῶν Grimm)

Μιὰ γάτα εἶχε γνωριστῆ μ' ἕνα ποντίκι καὶ ὅλο τοῦ μιλοῦσε γιὰ τὴ μεγάλη ἀγάπη καὶ φιλίαν ποὺ τοῦ εἶχε, τόσο ποὺ τὸ ποντίκι ἐπιτέλους ἔστρεξε νὰ καθοῦνται μαζί. Ὁ ἕνα σπίτι καὶ νάχουσε μαζί τὸ νοικοκυριό. «Ἦρπει ὅμως νὰ φροντίσουμε ἀπὸ τώρα γιὰ τὸ χειμῶνα, ἀλλίως θὰ μᾶς πλακώσῃ ἡ πείνα», εἶπε ἡ γάτα, «κ' ἐσύ, ποντικί, δὲ μπόρεῖς νὰ πηγαίνῃς ὅπου θέλεις, γιὰ τὴν πείναν σου μὲ τὸ δόκνον». Τὸ ποντίκι δέχτηκε τὴν καλὴν αὐτὴ συμβουλὴ, καὶ ἀγόρασαν ἕνα τσουκαλάκι μὲ ζύγγι. Δὲν ἤξεραν ὅμως ποῦ νὰ τὸ βάλουσι ἐπιτέλους ὑστερ' ἀπὸ πολλὰς σκέψεις εἶπε ἡ γάτα: «Δὲν ξέρω καλύτερο μέρος γιὰ νὰ τὸ βάλουμε παρὰ

τὴν ἐκκλησιά. ἀπὸ κεῖ δὲν τολμάει κανένας νὰ κλέψῃ τίποτε. θὰ τὸ βάλουμε κάτω ἀπὸ τὴν ἀγία τράπεζα, καὶ νὰ τὸ γυρίζουμε μονάχα ὅταν ἔχουμε ἀνάγκη». Τὸ κουβάλησαν λοιπὸν τὸ τσουκαλάκι ἐκεῖ, ἀλλὰ ὕστερα ἀπὸ λίγον καιρὸ τὸ λαχτάρησε ἡ γάτα καὶ εἶπε στὸ ποντίκι: «Ἐεῖς, ποντικί, εἶμαι καλεσμένη ἀπ' τὴν ξαδέρφη μου σὲ βαφτίσια. αὐτὴ ἔκανε ἕνα ἀγοράκι, ἀσπρο μὲ καττανὲς γραμμίτσες, καὶ θέλουνε νὰ μὲ κάνουνε νουνά. Ἄσε με σήμερα νὰ βγῶ καὶ φροντίσῃς σὺ μονάχο γιὰ τὸ σπίτι». «Καλὰ», ἀποκρίθηκε τὸ ποντίκι, «ἀίντε στὴν εὐχὴ τοῦ Θεοῦ ἂ φῆ; κἀτι κελό, θυμῆσ' αὐτὸ κ' ἐμένα ἀπὸ τὸ γλυκὸ κόκκινον κρασί, ποὺ δίνουνε στὴ λεχῶνα, ἦθελα κ' ἐγὼ λιγουλάκι».

Ἄλλα αὐτὰ ὅμως εἶτανε ψέματα, ἡ γάτα δὲν εἶχε ξαδέρφη καὶ δὲν τὴν εἶχανε καλέσει σὲ βαφτίσια. Πῆγε ἀπὸ τὸν πῶς σύντομον δρόμον στὴν ἐκκλησιά, ζύγισε κρυφὰ κρυφὰ τὸ τσουκαλάκι μὲ τὸ ζύγγι, ἄρχισε νὰ γλείφῃ, καὶ ἔφαγε τὴν παχειὰ πίτσα ποὺ εἶτανε ἀπάνου ἀπάνου. Ἐπειτα ἔκανε ἕναν περίπατον στὰ κεραμίδια, γύρευε μιὰ καλὴ θεοῦλα, ἐκπλώθηκε στὸν ἥλιον καὶ σκούπιζε τὸ μούστακι της, ὅσες φορές θυμότανε τὸ τσουκαλάκι μὲ τὸ ζύγγι. Ὅταν βράδισε, γύρισε πάλιν στὸ σπίτι. «Καλῶς τῆρα», εἶπε τὸ ποντίκι, «πῶς τὰ πέρασες;» «Ἔτσι κ' ἔτσι», ἀποκρίθηκε ἡ γάτα. «Τὸ ὄνομα τοῦ δόκνου τοῦ παιδιοῦ;» «Ῥώτησε τὸ ποντίκι. «Πεσοβγάλη», εἶπε ἡ γάτα ἀδιάφορα. «Πεσοβγάλης», φώναξε τὸ ποντίκι, «ἀπὸ πῆρ' ὄνομα εἶναι αὐτό, τὸ συνηθίζουσι αὐτὸ στὴ φαρμακείαν σου;» «Καὶ τί μ' αὐτό;» εἶπε ἡ γάτα, «δὲν εἶναι χειρότερον ἀπὸ τὸ ψιχουλοβγάλης», ὅπως λένε τοὺς ἀναδεξιμῶς σου.

Ἐπειτα ἀπὸ λίγον καιρὸ εἶχε ἡ γάτα πάλιν ὁρεξὴν διακοσμένη καὶ εἶπε στὸ ποντίκι: «Σὲ παρακαλῶ πολὺ νὰ μοῦ κάνῃς τὴ χάρη καὶ νὰ φροντίσῃς πάλιν μόνο σου γιὰ τὸ σπίτι. πάλιν μὲ ἔχουσι καλέσει γιὰ κάποια βαφτίσια. τὸ παιδί ἔχει μιὰν ἀσπρη γραμμὴ γύρω στὸ λαιμό. Ἄσε με νὰ βγῶ γιὰτὶ δὲν μπορῶ νὰ τὰ νηθῶ τὸ κάλεσμα». Τὸ καλὸ ποντίκι τὸ δέχτηκε, ἡ γάτα ὅμως πῆγε πίσω ἀπὸ τὰ τειχία τῆς πόλης στὴν ἐκκλησιὰ καὶ ἔφαγε τὸ μισὸ ζύγγι. «Τὸ καλύτερον φαγὶ εἶναι αὐτό», εἶπε, «ἀπὸ τὸ τρώει κανένας μόνος του», καὶ εἶτανε πολὺ εὐχαριστημένη μὲ τὴ δουλειὰ της. Ὅταν γύρισε σπίτι, τὴ ρώτησε τὸ ποντίκι: «Τί ὄνομα πῆρε τὸ παιδί;» «Μισοβγάλη», ἀποκρίθηκε ἡ γάτα «Μι-

σοβγάλη! τί μοῦ λὲς!» ἔλεγε τὸ ποντίκι, «τέτοιο ὄνομα δὲν ἀκούα ποτέ μου. βάζω στοίχημα πῶς τὸ ὄνομα αὐτὸ δὲν τὸ ἔχει τὸ καλαντάρι».

Σὲ λίγο πάλιν τῆς γάτας ἔτρεχαν τὰ σάλια γιὰ τὸ ζύγγι. «Γιὰ νὰ εἶναι δια σὲ τάξη, πρέπει νὰ φάσουμε τὰ τρία», εἶπε στὸ ποντίκι, «καὶ πάλιν μὲ καλοῦνε σὲ βαφτίσια. τὸ παιδί εἶναι ὀλόμαιο καὶ ἔχει μονάχα τὰ πόδια ἀσπρα, σὲ ὅλο τὸ ἔλλο κορμί δὲν ἔχει καμμιά ἀσπρη τρίχα, τέτοιο θαῦμα γίνεται κάθε δύο τρεῖς χρόνια μονάχα μιὰ φορὰ. πιστεύω πῶς θὰ μ' ἀφήσῃς νὰ βγῶ». «Πεσοβγάλης», μισοβγάλης», ἀποκρίθηκε τὸ ποντίκι, «τί περίεργα ὀνόματα ποὺ εἶναι αὐτά, μοῦ φέρουσι μεγάλη συλλογή». «Σὲ κάνουνε πελὺ συλλογισμένον», εἶπε ἡ γάτα, «ἐπειδὴ ὅλο κάθουσι στὸ σπίτι μὲ τὸ σταχτερό σου σουρτουκό καὶ τὴ μεγάλη σου κοτοῖα, χάρφεις μίγες καὶ δὲ βγαίνεις καμιά φορὰ τὴ μέρα».

Τὸ ποντίκι συγύρισε τὸ σπίτι, ἀπὸ τὴ γάτα ποὺ ἔφαγε ὅλο τὸ ζύγγι ἀπὸ τὸ τσουκαλάκι, εἶχε φάει. «Ὅταν ἔχει φάει κανένας δια, τότε μπορεῖ πάλιν νὰ συχάσῃ», εἶπε μίση της κ' ἔφρασε τὴ νύχτα μὲ πρησμένη κοιλίαν στὸ σπίτι. Τὸ ποντίκι ρώτησε ἀμέσως γιὰ τὸ ὄνομα ποὺ βγάλανε στὸ τρίτον παιδί. «Θαρρῶ πῶς δὲ θὰ σοῦ ἀρῆσει οὔτε αὐτό», εἶπε ἡ γάτα, «ἀπὸ λένε Ὀλοβγάλη». «Ὀλοβγάλη!» φώναξε τὸ ποντίκι, «δὲν τὸ εἶδα ἀκόμα τυπωμένο τέτοιο ὄνομα. Ὀλοβγάλης! τί θέλει νὰ πῆ τοῦτο;» Κούνησε τὸ κεφάλι, ἐκπλώθηκε κάτω καὶ ἀπακοιμήθηκε.

Ἀπὸ τῶρα κανένας πάλιν δὲν καλεσε τὴ γάτα σὲ βαφτίσια. Ὅταν ἦρθε ὁ χειμῶνας καὶ δὲν εὕρισκε κανένας τίποτε ἔξω νὰ φάῃ, θυμῆθηκε τὸ ποντίκι τὸ ζύγγι καὶ εἶπε: «Ἔλα, γάτα, νὰ πάμε στὸ τσουκαλάκι μας μὲ τὸ ζύγγι ποὺ ἔχουμε φυλάξει, τώρα ἡ μᾶς ἀρῆσει πολὺ». «Ναί», ἀπάντησε ἡ γάτα, «βγάλε τὴ γλωσσάκια σου ἔξω ἀπὸ τὸ παρὰθυρο, καὶ τὸ εἶδος εἶναι». Ἐκίνησαν λοιπὸν καὶ ὅταν ἔφρασαν, εἶτανε τὸ τσουκαλάκι ἀκόμα στὴ θέση του, μὰ ἀδειανό. «Ἀλλοίμονον», εἶπε τὸ ποντίκι, «τώρα καταλαβῆ τί τρέχει, τώρα τὸ νιώθω πῶς τί καλὴ φιλενάδα ποὺ εἶσαι! Τὰ ἔφαγες δια ὅταν πῆγαίνεις στὰ βαφτίσια. πρῶτα ἔβγαλες τὸ πιτσι-πεσοβγάλης, ἔπειτα τὸ μισὸ-μισοβγάλης, κ' ὕστερα...» «Σώπα», φώναξε ἡ γάτα, «μὴν πεῖς λέξη καὶ σ' ἔφαγα κ' ἴλλο...», μολὶς τοῦ ἔφραγε τοῦ ποντικιοῦ ἡ λέξη αὐτὴ, πῆρε ἡ γάτα μιὰ μεγάλη φόρα, ἔδρασε καὶ τόχαψε... — Βλέπεις, αὐτὰ ἔχει ὁ κόσμος

Μετάρρ. Α. STEINMETZ

νιώτη. Ἡ ζήλια τῆς Μαριῶς ἦταν τὰπελοισμένο ψυχομαχητὸ τῆς νιώτης τῆ. Δίχως πόνο δὲ χωρίζεται ἀπ' αὐτὴ ἄνθρωπος στὸν κόσμον. Μὰ καὶ στὸν πόνο πάλιν κανένας συνηθίζει, ὡς ποὺ τὸν ξεχνᾷ σιγὰ σιγὰ καὶ αὐτὸν μὲ τὸν καιρὸ. Κ' ἡ Μαριῶ σιγὰ σιγὰ τὰ ξέχασε ὅλα δίχως νὰ τὸ νιώτῃ καὶ μ' ὑπόμονὴν βουδὴ ὑποταχτικῆς στὴ μοῖρα, κυλάει πάλιν σχεδὸν ἀδιάφορα τὴν καθημέραν ποὺ φέρνει πρὸς τὴ Φρόσω, πρὸς τὴ χάρη ἀπὸ τὴ χάρη τῶν ἄλλων μόνον, πρὸς τὴν παρηγορὰ ἀπ' τὸ σῶν μόνον, πρὸς τὴν ἐλπίδα σωτηρίας μόνον ἀπὸ τὸν ἀδερφόν. Ὁ δρόμος, ἡ ἀκροποταμιά, τὸ παραθύρι μένουν πάλιν μὲ νάχη γιὰ τὴν Κούλα. Ἡ Μαριῶ τῶρα μοιράζεται τὴν ἔγνιν μὲ τὴ Φρόσω, ψάχνει καὶ αὐτὴ νὰ βρῇ ποῖα νύφη ἔδω στὸν τόπον ταϊριάζει πῶς καλὰ στὸ μέλλοντα ἀξιοματικόν.

Αὐτὸ εἶναι τὸ νέο δειρὸν τῆς κούλας κ' ἡ βία στικὴ φροντίδα τῶν ἀφρανῶν τοῦ Θάμου Κρακιά. Σ' αὐτό, ἐνοεῖται, δὲν ζετᾶται τόσο ἡ γενιά, ὅσο ἡ προῖκα. τὰ μετρητὰ τῆς μιάς, τὰ χωράφια τῆς ἄλλης. Χρυσάφια, χαλιὰ καὶ ρουχισμὸ ἔχουν ὅλες. Τὰ τελευταία τὰ ξέρει καὶ μπορεῖ νὰ τὰ ἔχτιμήσῃ ἡ κούλα καλλίτερα ἀπὸ τὸν καθέναν τὸν ἀφρανὸν τὸν καὶ τὸ ὕψωμα πέρασε τὸ περισσότερο

ἀπ' τὰ χέρια της καὶ ὅλα ἔγιναν μὲ τὴ στοργὴ καὶ τὴν ἐπιδοκίμωσιν μιὰ αἰρά θὰ ξαναγυρίσῃ σ' αὐτὴ, θὰ τὴ στολίσουν καὶ θὰ γένουν κτήνη της. «Θὰ τὸ ἰδῆτε, θὰ τὸ ἰδῆτε», λέει ἡ Μαριῶ, «ὡς νὰ πνιγνῆ σὲ κάποιον ἀμφιβολίαν, ποὺ βλέπει στὸ χαμόγελο τῆς γειτονιάς, καὶ σκῦδι βλαστηκότερον στὸ ἀφρανὸν της. «Καὶ σὺ, βλοσημένο!» ψιθυρίζει μόνον ἡ Φρόσω, ὅταν, μὲ τὸ ξεχασμα στὸν γλυκὸν συλλογισμὸν της, μπερδεύεται τὸ διάσμα της στὸν ἀργαλιόν. Ποῖος κοτᾷ νὰ κατακοσθῆ ἐκεῖνον ποὺ προτιμᾷ νὰ τοῦ φέρῃ τὴν εὐτυχίαν; Κ' ἡ εὐτυχία ἔχει ἐνοίξει τὰ φτερά της καὶ πετάει πρὸς τὴν κούλα, ὅλο καὶ σιμότερα μὲ κάθε μέρα ποὺ περνᾷ. Ὅλα τὰ πλουσιοκόριτσα στὴν πόλιν κοντὰ στὸν ποταμὸν κατὰ τὸν μέλλοντα ἀξιοματικόν τῆς κούλας. Ἡ δημαρχοπούλα μὲ τὰ πολλὰ τὰ χτήματα, ποὺ τοὺς ἔκανε ὡς τὰ τῶρα τὸ μεγάλο, τὴς προκάλεσε, ποὺ εἶδε τὴν Κούλα στὴν ἀλλοπορῆα, σταθῆκε καὶ τὴ γλυκοχαίρεισε, ἡ Χρηττινα τοῦ Κατκπόδη κίνησε κ' ἦρθε μοναχὴ της νὰ ἰδῆ τὰχα ἂν ἡ Φρόσω ἔφριζε στὸν ἀργαλιόν τὴς μπακινῆς της, μιὰ τρίτη ρώτησε τὴ Μαριῶ, ποὺ τὴν ἀπάντησε στὸ δρόμον, τί μαθίζουν ἀπ' τὸ Γεσίλα, ἡ μάννα τῆς ἄλλης νῆς, ἐκεῖ ποὺ γύριζε μὲ τὴ Φρόσω ἀπ' τὸ λειψάνον

διαφέρειται νὰ μᾶλλον πότε βγαίνει ὁ ἀδερφός ἀπ' τὸ σκυλιόν, κ' ἡ μεγάλη ἡ Ζωριοπούλα ρώτησε κιόλα τὴ Μαριῶ προχτὲς: σὲ ποῖο σῶμα θὰ βγῆ. Κι ἕνα ἔχουσε στὸ πεζικὸν ἀστράφταν τὰ μάτια της. «Ἄν ἤθελε στὸ οικονομικόν, θανάχε τώρα δύο χρόνια ἔξω ματκός», βιάστηκε νὰ τὴν βεβαιώσῃ ἡ Μαριῶ. Μὰ «ὁ γυιὸς τοῦ Κρακιά δὲν πῆγε στὸ στρατό γιὰ τὸ ψωμί, οὔτε πῆγε νὰ κρεμάσῃ τὸ σπαθί γιὰ τὴν γούρα μοναχὰ». Ἡ κόρη διπλοευχαρίστησε κ' ἡ Μαριῶ τὸ διηγείται μὲ θρίαμβον στὴς ἀδελφῆς. Ὅλλες στὴν πόλιν λαχτάρων νὰ πιάτουν πάλιν σκέψεις μὲ τὴν κούλα, τῶρα ποὺ σιγουρευτήκαν γιὰ τὸ γαλόνι ποὺ θαρρῆ σ' αὐτὴ. Ὅλλες κερτέρησε καὶ ποῦ εἶστε, ποῦ εἶστε νὰν τὸ ἰδοῦνε κιόλα νὰ γυαλίξῃ!

Κι ὁ ἀδερφός, ποὺ τὰ μαθαίνει, θρέφει ὀλοένα τὸ μούστακι του καὶ τεντόνει καὶ κορδόνι τὸ λιγερό του μπόδι, ὅσο ὁ κερὸς ζυγόνει. Πῶς νὰ παρῆ ὄν μονάχα τὰ χρυσάφια καὶ τὰ σιδερικά, ποὺ χρειάζονται μαζί μὲ τὰ μούστακια καὶ τὸ μπόδι. Αὐτὸ σκοτίζει τώρα καὶ μελαγχολεῖ τὴν κούλα. Πῶς πῆρθησαν ἕνας Θεὸς κ' ἡ Παναγιούλα τὸ γνωρίζουν. Κοντὰ σ' αὐτὰ ἦρθε σὲ βοήθεια καὶ τὰνεπέντεχο. Ἔνας σεισμὸς γερὸς τράνταξε καὶ σπλάττασε τὴν

Ο "ΝΟΥΜΑΣ",

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Για την Αθήνα Δρ. 5. — Για τις Επαρχίες Δρ. 10.
Για το Εξωτερικό Δρ. 20.

Για τις επαρχίες δεχόμεστε και τρίμηνες (2 Δρ. την τριμηνία) συνδρομές.

Κανένας δε γράφεται συνδρομητής ε δὲ στέλλει μπροστά τη συνδρομή του.

10 λεπτά τὸ φύλλο λεπτά 10

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κιάκια (Σύνταγμα, Ὁμόνοια Ἑθν. Τράπεζα Ὑπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς Τροχιδόδρομου (Ἀκαδημία), Βουλῆ, Σταθμ. ὑπόγειου Σιδηροδρόμου Ὁμόνοια), στὰ βιβλιοπωλεῖα «Ἐστίας» Γ. Κολάρου καὶ Σακέτου (ἀντικρὺ στὴ Βουλῆ).

Στὴν Κέρκυρα, Πάτρα καὶ Βόλο, στὰ Πραχτορεῖα τῶν Ἐφημερίδων.

Στὰ Χανιά (Κρήτη) στὸ Πραχτορ. Ἐφημερίδων τοῦ κ. Ἀλκικιώτη.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Συντεχνίες καὶ Κυβέρνηση—Τὰ περιττὰ—Καινούριοι ἄντρες—Ράσο καὶ μειάδωση.

Ἡ ΕΙΡΗΝΙΚΗ Ἐπαύσταση, πὺν τὴν εἶπανε, ξεκολουθεὶ καὶ ἡ Βουλὴ τῶν συντεχνιῶν. τριζεὶ τὰ δόντια της στὴν Κυβέρνηση, ἀρνηθῆναι νὰ κερυδεῖται καὶ τὴ γροθιά της. Οἱ Πρόεδροι ζητήσανε νὰ περιοποῖν τὰ περιττὰ ἔξοδα ἀπὸ τὸν Προϋπολογισμό καὶ ἡ Κυβέρνηση τοῦς ἔδωκε. Καὶ νὰ, περικόβει σήμερα τρία ἐκατομύρια πὺν θὰ χρησιμοποιεῖται ν' ἀποθεραποῖν οἱ βαλτότοποι καὶ νὰ λιγοστεύουν ἔτσι οἱ πυρετοί, καὶ ἓνα ἐκατομύριο ἀπὸ τὴν Ἐθνικὴ ἔμυνα.

Μὰ οἱ συντεχνίες δὲν τὸ δέχονται. Αἰτὰ ἴσια ἴσια, λένε, δὲν εἶναι καθόλου περιττὰ ἔξοδα. Οἱ θέρμες ἔχουνε ἡμέμαξαι τὸν τόπο μας καὶ πρέπει νὰ πολεμηθοῦν καὶ στρατός μὲς χρειάζεται γιὰ τὸ μεγαλεῖο της δόλιας πατρίδας! Δὲ συλλογίζονται ὅμως οἱ κήριοι Πρόεδροι, μὲ τὰ σοφὰ πολιτικά τους κεφάλια, πὺς ἀποθῆραναις εἰῶν πᾶσι νὰ πεῖ, σὴν ρουσαφεικὴ γλώσσα, τὸ ν' ἀρπάξει ὁ κάθε Κ. βερνηνικός βουλευτής ὅσο μπορεῖ περισσότερο χρήματα ἀπ' αὐτὸ τὸ κοντάλι γιὰ τὴν ἐπαρχία του, γιὰ νὰποθῆρανε μ' αὐτὰ τὰ «κομματικά του ἔλγ», καὶ πὺς ἔθνηκὴ ἔμυνα θὰ πεῖ καινούρια γαλόνια κ' ἐκπαιδευτικὰ ταξίδια σὴν Ἐυρώπη καὶ προμηθεῖες ἀχρηστον ὕλιου.

Ὁ κ Θεοτόκης αὐτὴ τὴν φορὰ φάνηκε παραπολὸ εὐκρινής, ἀφοῦ εἶχε τὴν παληναριά νὰ μολογήσει πὺς περιττὰ ἔξοδα σὸν προϋπολογισμό τοῦ Κράτους εἶναι καὶ κείνα ἀκόμα πὺν δλοῖ μας τὰ θαρροῦμε γι' ἀπαραίτητα.

πόλτ, κοντὰ σὸν ποταμὸ. Μαζὶ μὲ τὰ ἄλλα τὰ σαρτάβαλα τοῦ τουρκομαχαλά εἶλαβε μέρος σὸν χορὸ κ' ἡ κούλια τοῦ σουλιώτη καπετάνου. Οἱ τοῖχοι της, κατὰ τὴ γνώμη τοῦ μηχανικοῦ τῆς ἐπαρχίας, ἔγιναν κίνδυνος σὸν γένιος τοῦ Κρανικὸ καὶ τὸνομα τῶν ἀρσανῶν τοῦ γράφτηκε ἀπ' τὰ πρῶτα σὸνους σεισμοπαθεῖς. Μὰ τὸ βοήθημα τοῦ κράτους ἦταν κρῖμα νὰ ξοδιστῆ ὅλο σὸνους τρούσιδες. Βιαζόν ἔλλες ἀνάγκες πὺν ἀπόλυτες. Χώρια ἀπὸ σπαχιά, κἀπέλα καὶ σειρήνια, χρειάζονταν καὶ μιὰ κἀθεκλα γιὰ νὰ κάτσει ἓνας μουσαφίρης, ἓνα φλυτζάνι γιὰ νὰ πιῆ, περούνια, πιᾶτα, τὸνα τῆλλο μικροσυγγύρια τοῦ σπιτιοῦ, τέλος ἓνα τραπέζι μὲ γερα ποδαρῖα. Ὁ ἀξιωματικός τῆς κούλιας δὲ μπορεῖ νὰ τρῶν σκαυροπόδι σὸν σφρά, σὰ μιὰ φορὰ ὁ πατέρας. Ὅσο γιὰ τοῦς τοῖχους θὰ προφτάσει ἐκεῖνος νὰ τοῦς ξεκαινοουργῶσει ἀπὸ τὰ θεμελεα, πρὶν ξενασπιστῆ ἡ γῆς. Γιὰ τὴν ὄρα φτάνει νὰ μπαλωθοῦν οἱ σκαματιές μὲ τὴν ἀσβεστη, ἴσα ἴσα νὰ μὴ φαίνονται καὶ νὰ τρομαζοῦν, φτάνει νὰσπιστῆ ἡ κούλια ἀπὸξω καὶ ἀπομείσει γιὰ τὸ καλὸ τὸ δεξιμο τοῦ καπετάνου.

Οἱ ΠΡΟΕΔΡΟΙ ζητᾶνε νὰ καταργηθοῦν ὅλα τὰ περιττὰ Εἰρηνοδικεῖα, ὅλα τὰ περιττὰ Γυμνάσια, ὅλες οἱ περιττὲς Νομαρχίες, ὅλα τὰ περιττὰ Ἐφετεῖα καὶ Πρωτοδικεῖα καὶ μόνο ἓνα περιττώσατο δὲ ζητᾶνε νὰ καταργηθεῖ—ἡ Βουλὴ. Γιατὶ, ἀλήθεια, ὅπως τὴν καταρτήσανε, μὲ τὸ νᾶρχουνται αὐτοὶ σὲ ἀπευθεῖς συνεννόηση μὲ τὴν Κυβέρνηση γι' ὅλ' αὐτὰ, ἀπορεῖ ὁ κανένας πὺς οἱ βουλευτὲς μας ξετσιπωθήσανε πᾶ τὸσο καὶ δὲν παραιτηθήσανε ἀκόμα ὅλοι τοῦς μονοκοπανιάς.

Ὅταν ὁ λαὸς σήμερα ἀντιπροσωπεύεται ἔτσι ἐπίσημα ἀπὸ τοῦς προέδρους τῶν συντεχνιῶν, —ὶ διάλογο ἀντιπροσωποῖ τοῦ λαοῦ εἶναι αὐτοὶ οἱ παπαρδελάδες;

Σήμερα κανένας οἱ πρόεδροι Βουλῆ (καὶ Βουλῆ μάλιστα πὺν μπήκε κιάλια καὶ σὴν συζήτηση τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἐνῶ ἡ ἄλλη ἡ Βουλὴ χάνεται ἀκόμα σὲ ἀεροκουβέντες), ἀβριο θὰ κάμουν καὶ Κυβέρνηση, μὲ πρωθυπουργὸ τὸν κ. Παπαφῶτη, ἡ δὲν ἔξορουμε ποῖον ἄλλο πρόεδρο. Νὰν τὸ δειτε Κ' ἔτσι τοῦτο τὸ Κράτος θὰ ξεχαρβαλωθεῖ πᾶ σὺθμελεα γιὰ νᾶρχίνησει νὰ ξεναφτεῖται τῆς ἀθρωπιᾶς.

ΣΥΦΩΝΟΥΜΕ καὶ μεῖς μὲ τὸ «Μέλλον» πὺς ὅλη αὐτὴ ἡ ἀνάμιξη τῶν προέδρων τῶν Συντεχνιῶν κείς τὰ τῆς Πολιτείας δὲ θὰ φέρει κανένα πραχτικό ἀποτέλεσμα, ἀφοῦ καὶ ἡ Κυβέρνηση νὰ πέσει, καὶ ὁ Βασιλεὺς ἀκόμα νὰ θελήσει νὰ ἐκφρασεῖ τὸ ἐπολιτικό προγράμμα τῶν Συντεχνιῶν, τὰ ἴδια πρόσωπα, τὰ βουτηγμέτα σὴν ρουτίνα καὶ σὸν ρουσαφίτι, θὰ κληθοῦνε νὰ κάμουν καινούρια Κυβέρνηση, καὶ νὰ ἐκφρασεῖται καινούρια προγράμματα. Καινούρια πρόσωπα δὲν ὑπάρχουν, ἔτσι τὸ «Μέλλον», καὶ τὰ πηλιὰ δὲν μποροῦν νὰ μεταμορφωθοῦνε σὲ καινούρια.

Πολὺ σωστὰ καὶ φρόνιμ' αὐτὰ. Ὅτιςσο κατὶ καλὸ προμηναῖ ὅλη αὐτὴ ἡ ἀνακατοῦρα, κάπιο ἔμπνημα μελλοῦμενο μᾶς τάξει. Σῶνε γιὰ σήμερα τὸ ἐλεεινὸν κορυέλιασμα πὺν παθαῖνε ἡ ἐπίσημη ἀντιπροσωπεῖα τοῦ λαοῦ, Βουλὴ δὴλ. καὶ Κυβέρνηση. Ἀβριο πὺν τὸ μαχαῖρ (πὺν γκρατζου νᾶσι σήμερα τὸ κόκκαλο) θὰ φιάσει ἴσαμὲ τὸ μελοῦδι, τὸ ἔμπνημα θὰ γενικευθεῖ καὶ ἡ παντοδύναμη ἈΝΑΓΚΗ θὰ φέρει καὶ τοῦς καινούριους ἄντρες πὺν θὰ δουλιφουν πᾶνους σὲ καινούρια προγράμματα.

Μὴν τὰ ζητᾶμε ὅλα μονομιάς κί ἄς τὸ καμαρώνουμε καὶ τὸ τοσοδὰ πὺν ἀρχίνησει νὰ γίνετα.

ΝΑ, καὶ ἡ περιφτημὴ λογικὴ τῆς πολιτικῆς σκεπῆς. Βρίσκουνε ἂ γ πὺς ὁ δεινα εἶναι κακὸς ἀστυνόμος σὸν Πειραιά. Δὲν τὸν παύουνε μὰ τὸνι μεταθέτουν ἀστυνόμο σὴν Σῆρα. Τὸ ἴσιο καὶ μὲ κάθε ἄλλοινο ἀνίκανο ὑπάλληλο—χωρὶς νὰ λογαριάζουν πὺς ἀφοῦ τὸ ράσο δὲν κάνει τὸν παπᾶ, πὺν λιγώτερο μιὰ μεταθέση θὰ μπορέσει νὰ μεταμορφῶσει ἓνα μεμπερπᾶντη ἡ ἓνα τσαλαβούτα σὲ ἱκανὸ καὶ τίμιο ὑπάλληλο.

Αὐτὸ τὸ ἔξορουμε πὺν καλὰ, μὰ καμώνονται πὺς δὲν τὸ ξέρουνε, γιατί δὲν τοῦς συμφέρει νᾶν τὸ ξέρουν, ἀφοῦ ὁ κάθε ἀνίκανος ὑπάλληλος θᾶχει κ' ἓνα βουλευτὴ γιὰ προστάτη—καὶ δῆμας βουλευτάδες οὔτε πλειονοψηφία σὴν Βουλῆ γίνετα οὔτε Κυβέρνηση κρατιέτα.

Ὅλα ἡ,θην δεξιά λοιπὸν κί ὁ καινούριος ἀβιπολογαγὸς πῆθησε πᾶντοπλος ἀπὸ τὰμαξί σὴν αὐλὸ πρῶτα τῆς κούλιας, ξεπῶντας σὴν πετρίνια σιάλα της τοῦς μεσημερνοῦς ἀχῶς μὲ τὸ ἐκμολοτὸ σπαθὶ του. Τὸ γένιο τοῦ Κρανικὸ θρῖάμβευσε. Ἀς ἀκοῦη τὸ νικητῆρο σηκαθρόντημα τῆς σκαρακάς ἡ γαιτοναῖ, πὺν ὡς τὰ τῶρα τέντωνε ταῦτικά νᾶφ.γρα σὴν μὴ μπερδευτῆ σὸν φράχτη καμῖα σπαβολόχη, δταν τὸν πῆδαγε σιαχτὰ τὸ σούρπωμα.

Φαντάζεται κανένας τὴν χαρὰ τῆς κούλιας. Οἱ ἀδερφεῖς δὲ χόρταινικν τὸ λιγερόκορμπο ἀξιωματικό. Εἶναι ὁ Γεσίλας αὐτὸς μὲ τὸ μακρὸ σπαθὶ, μὲ τᾶρ γυρὰ ἀστεράκια σὸν λαῖμό, μὲ τῆς δλάστραφτες λουπτρινῆνες μπότες. Ἡ Μαρῖὸ τῆς ἔσοκονίζει ἀπάλα ἀπαλὰ μὲ τὴν ποδιὰ της, ἀφοῦ ἡ Φρόσω τρῶμαξε πρῶτῆτερα τὸν καπετάνιο μὲ τὴν φχωμένη παλιόβουρτσα τῆς κούλιας, πὺν πῆγε κ' ἔφερε, δῆμας νὰ στοχαστῆ πὺς μπερῶχε νὰ κάμη τὸ λουστρίνι χαρακιές.

Κ' οἱ τρεῖς τὸν ἀγκαλιάζουν καὶ τὸν ξαναγκαλιάζουν, μὴν ξέροντας τί νὰ πρωτοχαροῦν, τὸν ἀδερφὸ ἡ τὰ στολιδία του

«Γιατὶ ἔβαλες τόσο στενὸ γαλόνη σὸν καπέλο;» ρωτᾶει ἡ Κούλα, κί ἄς εἶχε βάλει ἐκεῖνος τὸ πᾶ

ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΥ

Ο ΓΙΑΛΟΣ ΜΕ ΤΗ ΓΕΛΑΔΙΑ

B.

Τὴν ἄλλη ἀδγῆ, ἐκντάζαμε πρὶν ἔβγη ἀκόμα ὁ ἥλιος, Πὺς νέο δομάλι πιάστηκε. πρῶτη φορὰ, σὴν ῥῶγα. Κάτω ἀπ' τὰ δλόφωτα πλευρά, πὺν τὸ βυζὶ ἔκρε

[μόνιαν, Τρέμοντας ὅλον ἔσκυψε καὶ ἀπὸ τὴ ῥῶγα ἐπιάστη, Καὶ ὅλο ἀνασειόντανε τὸ νὸ κορμὶ καὶ ἀναμλοῦσε Τὸ μαύλισμα τὸ στανικό, χαροῦμενο σὸν στόμα. Καὶ ἡ μάνα ἀσάλευτη ἔμενε τὸ γαῖμα της νὰ πῆγη Τὸ νέο δαμάλι, ἀσάλευτη, σὰ βροῦση μαρμαρένια. Καὶ μὲ, μὸν ἐσειστη τὸ κορμὶ, σὸν λαγαρόν ἀγέρα, Ὅσαν τὸ δόρυ, ἀνάτρομο, σὴν γῆ ἄμα πᾶει νὰ πῆση, Σὰ λυγερὸ ἀφροκάμικον, ἀπὸ τὸ ψάρι ἀπάνω.

Καὶ ὡς λούστηκα, σὸν σιωπηλὰ νερά, καὶ μειτεοῦσα Μικριά,τὰ ἀτάραγα βουνὰ καὶ τὸ στρωτὸν τὸν ἄμμο, Πὺν ὡς ἀλαφρὸ φιδόντημα, ὁ ἀφρός τὸν ἔζωνε ὅλον, Ὅσαν ἀσασμὸς τῆς θάλασσης, ἀπὸ μπροστά μου ἐπέρνα, Ὅσαν τὴ βοῆ τοῦ σκαθεριοῦ, μὲς τὴ σιωπῆ τοῦ

[κάμπου

Καὶ τὸ κοπάδι, σὸν βουνό, πὺν ἀνήφορον ἐπάτει, Ἐβῆθιξε τὸ ἀντίφωνο, τῶν κοιδουνηῶν, σὸν θάμνα.

Καὶ σὸν στρωτὸ μ' ἀπάντησε τὸν ἄμμο ἡ γυνίκα. Σᾶν τὸ πουλί, πὺν σὸν γαλιό, ζυγῶνε νὰ κντάξη Καὶ ὡς ἰδῆ, ἀλαφροζυγᾶζεται, τὰ μάκρη νὰ σοῖτέψη. Ὅμοια καὶ μένα, ἐσίμασεν ἡ γαλανὴ γυνᾶκα, Πὺν ἔχτυπα τὰ ματόκλαδα, μὲς τῆς ἀδγῆς τὰ θάμνη, Ἀργά,ὡς σαλεύουν τὰ φτερά τὰ δρετὰ τῆς πεταλούδας, Πρᾶχῶ ἡ ματιά, σὸν διάστημα βαθιά, γλανκὴ φτε

[ρώση.

Τὰ χέρια ἐκείνη μῶπιασε καὶ σφιχτοφίλησέ τα, Πὺν σὸν χεῖλη τᾶσφιξε καὶ τέτιον εἶπε λόγο.

«Πὺς ἡμπορεῖ τὰ χέρια σου, σὴν πλάση νᾶν τὰ

[κρίνη,

Ὅπου εἰδῶνε τὴν ἀδγῆ καὶ ἀσπρολογᾶν σᾶν κρῖνοι; Πότε βερία, πότε ἀλαφριά, καὶ πότε σὰ λουλούδια,

Πὺν δὲ δειλιάζουν νὰ σταθοῦν μὴδὲ τὰ πεταλούδια». Καὶ χαμογέλασα βαθιά, γιατί εἶπε ἀλήθεια ὁ λόγος.

Τὸ δειλινὸ ἐθυμῆθηκα, πὺν ἀπ' τὰ νερά ὡς ἔβηκα, Τοῦ Ἰόνιου, πὺν εἰδῶνανε σᾶν κρῖνα, μὸν ἀργο

[στάθη,

Ὅς τὸ φτερὸ ἐτρικύμισε, σὸν ἄθυμοιοῦ τὴν ξαίθρα

πλατύ, πὺν εἶχε ὁ καπελάς πὺν τόξαμα. «Τὶ ὄμορφη πὺν ἴνα!» ξεφωνίζε ἡ Μαρῖὸ, σᾶν παίρνει τὸ ματι της τὴ νικέλινη ἀλυσίδα, πὺν εἶχε ὁ ζωστήρας τοῦ σπαθιοῦ του ἀντὶ κοντὸ λουρί. «Εἶναι τς μὸδας τῶρα ἡ νέος κανονισμός;»

Ἡ μνήμη τῆς Μικριῶς βρατούσε ἀκόμα τῆς διατάξεις τῶν κανονισμῶν ἀπ' τὸν καιρὸ πὺν οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ κάστρου δὲν τόχαν πάρει ἀκόμα τόσο ἀπάνω τους.

«Μαντῶ ἐφρικσεσ ἡ ἀδιὰβροχο;» τὴν κῶδει ἡ Φρόσω, δειχόντας πὺς κ' ἐκείνη παρακολουθοῦσε ἀπὸ τᾶνῆλιαγο κατῶγι τὴ στρατιωτικὴ ἐξελίξη τῆς χώρας της.

«Σ' πᾶνε καλὰ καὶ τὰ μικρὰ τὰ πιντελιόνα;» ρωτᾶει ξανὰ ἡ στερνή, ἐνῶ ἡ Κούλα θυμάται καὶ τὴν ἀσπρη μπλούζα κ' ἡ Μαρῖὸ θέλει νὰ τὸν δῆ ἴσα κιάλα μὲ τὴ μεγάλη του στολή.

Μὰ γιὰ νὰ τὴ ντυθῆ ὁ ἀξιωματικός, ἀνοίχτηκε τὸ φουρτσέρι του κί ἀπάνω ἀπάνω πρῶβαλαν δυὸ καπαλίνα. Ἦταν τὰ δῶρα πὺν ἔφερε σὴν Μαρῖὸ καὶ σὴν Κούλα. Ὁ Γεσίλας φῶρεσε τὴ στολή, μὰ ἡ Μαρῖὸ πὺν τοῦ τὸ γύρεψε, δὲν τὸν προσέχει τῶρα μόνον ἡ Φρόσω καμαρόνει τῆς χρυσῆς σπαλιέτες, σιάζει τὴ

Στὸ χέρι ἀπάνω δλόδροσο, μὴν ἀσπρη πεταλοῦδα.
 Μὰ μέσα μου, ἦταν ἡ φωνὴ κλειστὴ καὶ τὴν ἀλήθεια
 Δὲν εἶπα ἐγώ, στὴ γολανὴ γυναικί - γιατί τρέμω,
 Τὸν πρώτο λόγο τῆς ἀγῆς ποῦ τὴν ψυχὴν ἀνοίγει.
 Καὶ διὰν ἀκόμα καὶ ἡ φωτιά τοῦ ἤλιου μοῦ ἀνεί τὰ
 [χείλη,
 Πίνω τὴ φλόγα, σιωπηλὸς σὰν ἄνθι, ὡς μὲ τὸ δεῖλι.
 Ἄλλὰ ἀγαπῶ, τὸ βροδιῶ, σὰν τὸ στερέωμα, λόγο,
 Σύντας βαραίνουσι οἱ εὐωδιὲς καὶ ἀνοίγει ἡ νύχτα
 [τῶσρα.

Καὶ πέρασα μὲ τὴν σιωπὴν, ἀνάμεσα στὰ δόντια,
 Σὰν ἓνα φύλλο βάρσομου, νὰ μοῦ εὐωδῶ ἡ ἀνάσα,
 Μὲ τὸ χιτῶνα ἀλοφρὸ καὶ μὲ γυμνὸ τὸ πόδι,
 Πάλε στὸ λόγγο ἐπέρασα μὲ τὰ πολλὰ τὰ μύρια,
 Μὲ τὸ γλυκὸ τὸ λογισμό τοῦ τζιζικιοῦ, στὸ νοῦ μου.
 Κι' ὅλος ὁ λόγος βῶδιζεν, ὡς τὸν ἐπάτει ἡ δρόσο.
 Μὰ ἀργοῦσε ἡ γνώριμη φωνή, καὶ νά, πῶς σὰ συ-
 [ρίζουν

Ἐπεταροῦδια στὴ φωλιά, θροφὴν ἀνοζητῶντας,
 Ἄκουσα σύριγμα σερτὸ στὰ πόδια μου ἀπὸ κάτω.
 Καὶ ὡς ἐσκυφα, μὲς τὰ ριζὰ τῶν μύριου ἐγνώρισά τη
 Καὶ ἦταν ὀχιά ποῦ ἐφοῦσκωνε καὶ πικρολόχενέ με.
 Μὰ ἐγὼ τὴ φτέρνα ἐσήκωσα καὶ στὸ κεφάλι ἐπάνω,
 Ὅρη ἐκατέβυσα, γοργά, σὰν τὸ σφυρὶ στὸ ἀμῶνι.
 Καὶ ὡς ἐφηνεγα, τὸ ἀκέραιο κορμί, ἀκόμα ἐλύγα.
 Τὸ μονοπάτι ἀκλόυθησα καὶ ἀνέβυσα τὸ λόφο.

Γλυκὸς πολὺ ὁ ἀνήφορος κ' ἐφτέρωνεν ἡ ἀνάσα,
 Στὶς χλιὲς ἀνάπνοες εὐωδιὲς, ἀργιά, γλυκιά, ὡς τὸ
 [σπλάγχο,

Τῶν λουλουδιῶν ἀνάγνυτον, ὡς νὰ ἔπινα τὸ μέλι.
 Καὶ τὸ λιθάρι εὐώδαγεν, εὐώδαε τὸ στουρνάρι.
 Καὶ ὡς νῆτανε ἄχνα τὸ ἀλαφρὸ ποῦ μὲντυνεν ἐφάδι,
 Σὰν τὸν ἀχνὸ τὸ σκόρπιζεν, ἀπάνωθ' ἐμοῦ ὁ ἥλιος
 Κι' ἀπ' τὸ κορμί μου ἐξέσυρε, σὲ μῦς λυγῆς τὴ ρίζα,
 Σὰ σονεφάρι ἀνάλαφρο, ποῦ ἡ πύρη πάει νὰ λυώση.
 Καὶ ἡ λησιμονιά μὲ βύθισε, μὲς τὴ σιωπὴν ἀκέριο,
 Βαθύτερη ἀπ' τὸ θάνατο, βαθύτερη ἀπ' τὸν ὕπνο.
 Μὴδὲ τὴν ἀπειρη σιγή, ποῦ ἐτάραζε, ἀπλωμένος,
 Ἄπ' ὄρα σὲ ὄρα, ὡς ἄκουγα, βαθιά τὴ γῆς νὰ
 [τρέμῃ,

Ποῦ ἐτριποδίζανε μακριά, τὰ βῶδια στὸ παιγνίδι,
 Μὴδὲ ποῦ ἀντιχτυποῦσατε τὰ κέρατα, σὰν κλώνοι,
 Ποῦ ἀντιχτυπᾶνε τῆς ἐλιᾶς καὶ τὴ σιωπὴ πληθαίνουν.
 Κι' ἂν λόγος κἄπου ἀνθρώπινος ἀνέβαινε τὸ νοῦ μου,
 Σὰ σὲ βλεφάρων ἀνοιγμο, ποῦ πάει κλοῦν στὸν ὕπνο,

ζῶνῃ στὴ μέση του, ρωτᾷε πόσο ἀγόρασε τὴν
 τσόχα, πόσο κόστισαν τὰ ραφτικά, βρῖσκει ποῦ
 φουσκώνει, ποῦ μαζώνει.

Καπελίνα μὲ φτερά. Λούσο ἄγνωρο ὡς τὴν ὄρα
 γιὰ τὴν κούλια, χελιδόνα νεᾶς ζωῆς καὶ νέων με-
 γαλειῶν. Ἡ Κούλια κόλλησε μπρὸς σὸν καθρέφτη,
 τὸ θυμητικὸ τοῦ ἐρέδρου τῆς. Τώρα τὸν ἤθελε, νὰ
 τὴν εἶδε με τὸ καπέλο. Ἡ Μαριώ ὅμως σὰ νὰ
 φοβάται νὰ ζυγῶση στὴν καθρέφτη. Μιά ματιά,
 ποῦ ἔριξε σ' αὐτὸν ἀπὸ μακριά, τῆς εἶδειε στὸ
 πρώτο τῆς γλυκοχαλιόγελο κατω ἀπ' τὰ φτερά τοῦ
 καπελίνου τὰ μπροστινὰ τῆς δόντικ ἀποφωγμένα
 πιά. Κ' ἔμεινε σὰ μακροκρινή.

«Ἐ, Μαριώ, μὲ πιάνει τὸ μάτι σου, σ' ἀρέσω ;»
 τὴ ρώτησε ὁ ἀδερφός τῆς κορδωμένος καὶ γελοῦ-
 μενος.

Μὰ ἡ Μαριώ ὡς νὰ μὴν ἀκούη. Περισσότερο
 προσέχει στὴν Κούλια, ποῦ ὅλο καὶ σιαζεῖ τὰ μαλ-
 λιά τῆς μπρὸς στὸν καθρέφτη τῆς καὶ ὅλο ρωτᾷε
 καὶ ξαναρωτᾷε καὶ αὐτὴ πῶς τῆς ἰτέκει τὸ κα-
 πέλο.

«Μὰς σκότισες μ' αὐτό !» ξέσπασε ἀξερνῶς ἡ
 Μαριώ «Σὰν καὶ θὰ σὲ γνιάση ἂν πιάση μέσα τὸ
 φαί», τῆς ἔριξε ἄλλη μιὰ ἄγρια ματιά καὶ πάει

Στὸ ἀτάραγο μεσόφρονδο δὲ βάραινε, μὴδὲ δοο
 Ἡ πεταλοῦδα ἔμα σταθῆ, στοῦ λουλουδιοῦ τὴν ἄκρη.
 Σὲ ἄκρη σιωπῆ, μοῦ ἐχάλευε τὸ μέτωπό μου ὁ ἥλιος,
 Πιὸ λαμπερὸ ἀπὸ χάλκωμα καὶ πιὸ σφιχτὸ ἀπ' ἀτσάλι.
 Καὶ ὅπως, τὴν ὄρα τῆς νυχτός, ποῦ οὐβῆ τὴν κάθε
 [ἀνάσα,

Τοῦ ἀνθρώπου μέσα σιδνερο, τοῦ ἀνοίγουνε τὰ χεῖλη
 Καὶ ἀφίνουν λόγο ἔσπερο, μὲς τὴ σιωπὴ τῆς νύχτας,
 Τρέμουν τοῦ ἀνθρώπου τὰ ἦπατα, τέτοια φωνὴ ὡς
 [ἀκούση,

Καὶ ἀκέριος ἀλαφρίζεται καὶ στεί τὸ αὐτί, ν' ἀδράξῃ
 Τὸ μουσικὸν ἀντίφωνο, ποῦ παραδίει ὁ ἔθνος.
 Ὅμοια καὶ γὰρ, ἐπερίμενα, μὲς τὴ βαθιὰ σιωπὴ μου,
 Λόγο ν' ἀκούσω ἔσπερο, νὰ μὲ σηκώση ἀπάνου,
 Θεοῦ φωνή, ὡσὰ σάλπιγγα, νὰ ἠγήσῃ ἀπάνωθ' ἐμοῦ,
 Σὲ νέα, πολὺβιθῆ ἀρετή, τὸ νοῦ, νὰ μοῦ ἀνοστήσῃ.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

K. Dielerich: Byzantinische Charakterköpfe

«Βυζαντινοὶ χαρακτήρες» εἶναι ὁ τίτλος ἑνὸς μι-
 κροῦ βιβλίου ποῦ δημοσίεψε τελευταῖα ὁ κ. Karl
 Dielerich στὴ γνωστὴ Λαίψικη συλλογὴ «Ἄπ'
 τὸ φυσικὸ καὶ πνευματικὸ κόσμος». Ὁ συγγραφεὺς
 εἶναι γνωστὸς στοὺς ἀναγνώστες τοῦ «Νουμά» ἀπὸ
 διαφορὰ πρωτότυπα δημοσιεύματα καθὼς καὶ μετα-
 φρασμὰ κ' εἶναι ἀπὸ τοὺς λίγους ξένους ποῦ δια-
 φέρονται γιὰ τὴ νεώτερη Ἑλλάδα καὶ προσπαθοῦν
 νὰ κανονίσω γνωστὴ στὸν ξένο κόσμον τὴ σύγχρονον πνευ-
 ματικὴ τῆς κίνηση. Στὸ βιβλίον τοῦ αὐτοῦ ὁ κ. Die-
 lerich πῆρε θέμα τοῦ τῆς βυζαντινῆς ἱστορίας καὶ
 προσπαθῆσε νὰ βγάλλῃ μερικὲς μορφὰς καὶ χαρακτή-
 ρες ἀπ' αὐτὴ, δείχνοντας ἔτσι στοὺς πατριώτες τοῦ
 γερμανοῦς πῶς ἡ βυζαντινὴ ἐποχὴ δὲν εἶναι τόσο
 φτωχὴ σὲ προσωπικότητες καὶ πνεύματα, ὅπως θεω-
 ρούνταν γενικὰ ὡς τὸν ὕστερο καιρὸ.

Στὸν πρόλογο τοῦ βιβλίου τοῦ ὁ κ. Dielerich
 προσπαθεῖ νὰ ἐξηγήσῃ τί σημαίνει τὸ ὄνομα βυζαν-
 τίνος. Ἡ λέξη, λέει, δὲ χαρακτηρίζει τὴν ἔννοια
 οὔτε ἐθνογραφικῆ, οὔτε ἰθνηκῆ, μὰ εἶναι μιὰ ἔννοια
 πολιτισμοῦ. Μόνον ὁ πολιτισμὸς εἶχε στὴ βυζαντινὴν
 ἐποχὴ κατιτίς ἐνικό, ἡ ἐθνογραφικὴ βίση ὅμως
 ἦταν πολυποικίλη καὶ ἴσα ἴσα τοῦτο ἦταν ἡ ἀφορμὴ
 νὰ μπαῖνῃ πάντα νέον αἷμα στὸ κορμὶ τοῦ παλαιοῦ
 πολιτισμοῦ καὶ νὰ τὸ φυλάξῃ ἀπ' τὴ στασιμότητα
 καὶ τὴν ἐκφυλισμὸ. Καὶ τὸ σπουδαιότερον εἶναι πῶς

αὐτὸ τὸ αἷμα δὲν ἦταν κυρίως ἑρριευρωπαϊκόν,
 ἀλλὰ σημιτικοασιατικόν. Τὸ ἑλληνορωμαϊκὸ στοιχείον
 ἔκαμε τόπον στὸ συριακόν, τὸ ἀρμένικον, τὸ εὐλαβικόν
 καὶ στὸ μικρασιατικόν. Ὅλοι ἔσοι ἐπῆξαν ρόλον στὸ
 Βυζάντιον κατὰ γένεσιν ἀπὸ τὴν πλατιὰν περιοχὴν ἀνά-
 μεσα τῆς βαλκανικῆς χερσονήσου, τῆς Ἐρυθρᾶς θα-
 λασσᾶς τῶν καταπραχτῶν τοῦ Νείλου, τῆς Καρχη-
 δόνικς καὶ τῆς Ρώμης. Στὸς ὕστερον ἑλληνικοὺς
 χρόνους τὸ κέντρο τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἑλληνισμοῦ
 ἦταν ἡ Αἴγυπτος, στοὺς πρώτους βυζαντινοὺς και-
 ροὺς μετατέθηκε τοῦτο στὴν Πικλαστῖνα καὶ τὴν
 Συρίαν. Ἡ βυζαντινὴ ἐκκλησιαστικὴ ποίησις εἶναι
 συριακῆς καταγωγῆς, ὁ μεγαλύτερος ἐκκλησιαστικὸς
 ποιητὴς, ὁ Ρωμανὸς, καὶ ὁ πρώτος χρονογράφος,
 Μαλαλάς, ἦταν σύριοι, σύριος ἦταν ὁ μηχανικὸς
 ποῦ εὗρε τὸ ἀελλοκινῶν πύρον καὶ μιὰ ἀπ' τὶς
 δυνατώτερες δυναστείας τοῦ βυζαντινοῦ κράτους κα-
 τάγεται ἀπὸ τὴν Συρίαν. Ὑστερὰ ἀπὸ τοῦτον ἔρχον-
 ται στὴν ἀράδα ἡ Μικρὴ Ἀσίαν καὶ ἡ Ἀρμενία. Οἱ
 περισσότεροι βυζαντινοὶ κληρικοὶ ἦταν μικρασιανοὶ
 π. χ. ὁ Θεόδωρος Στουδίτης, ὁ χρονογράφος Θεο-
 φάνης, ὁ ἀνθρωπιστὴς Ψελλὸς κλπ. Ἀρμενικῆς κα-
 ταγωγῆς ἦταν ὁ ἱδρυτὴς τῆς λεγομένης μακεδονικῆς
 δυναστείας Βασίλειος ὁ Α'. Ἄν ὄχι τόσο φανερό,
 ὄχι ὅμως μικρότερον εἶναι τὸ μερικὸν ποῦ ἔχει τὸ
 σλαβικὸν αἷμα στὸ βυζαντινὸν βασίλειον. Ἡ σλαβικὴ
 καταγωγὴ τοῦ Ἰουστινιανοῦ δὲν ἀποδείχθηκε σωστὰ
 ἀκόμα, τὸνομα ὅμως τοῦ μακεδονικοῦ αυτοκράτορα
 Ἰωάννου Τριμιτῆ φανεροῦναι τὴ σλαβικὴ καταγωγὴ
 τοῦ κ' ἡ δυναστεία τῶν Κομνηνῶν κατὰ γένεσιν ἀπὸ
 τοῦς βούλγαρους Σισμανίδες τοῦ Τύρνοβου.

Μ' ὅλα αὐτὰ θέλει ὁ κ. Dielerich νὰ ὑπο-
 στηρίξῃ τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦ πῶς ὁ βυζαντινὸς πολιτι-
 σμὸς δὲν εἶναι ἀτήμαντος, ὅπως τὸν λένε γενικὰ
 ἓνα τέτιον ἀκατάτωμα αἵματος δὲ μπορούσε παρὰ
 νὰ βγάλλῃ γερὰ καρπὸς τόσο στὴν πολιτικὴν ὄρα
 καὶ στὴν πνευματικὴν περιοχὴ. Κι ἂν δὲ μπορούμε
 νὰ συγκρίνωμε τὸ βυζαντινὸν πολιτισμὸν μὲ τὸν ἰτα-
 λικὸν τῆς Ἀναγέννησης, ὅμως βρῖσκομε μορφὰς σ'
 ἐκείνον ποῦ μπορούμε νὰ τὶς παραβάλομε σ' ἓνα
 βαθμὸν μὲ τὰ μεγάλα πνεύματα τῆς Ἀναγέννησης.
 Ἄν δὲν ἐβγάλε τὸ Βυζάντιον, λέει ὁ κ. Dielerich,
 ἓνα Μιχαὴλ Ἄγγελον καὶ ἓνα Ραφαήλ, ἔχει ὅμως νὰ
 δείξῃ ἓνα Θεόδωρον Στουδίτην ἀντίκρου στὸ Σαβονα-
 ρόλο, ἓνα Μιχαὴλ Ψελλὸν ἀντίκρου στὸν Πέτρο Ἀρε-
 τῖνον, ἓνα Ἀντρέον Κομνηνὸν στὸν Καίσαρα Βαρ-
 γία καὶ μιὰ Εἰρήνην στὴν Κατερίνα τῶν Μεδίκων.

στὴν ἄλλη κάμαρα.

Ἡ Κούλια, ἀποπαρμένη, ἐβγάλε κ' ἐκείνη τὸ
 καπέλο καὶ ἄρχισε νὰ στρώνῃ τὸ τραπέζι μὲ τὴν
 Παναγιούλα, ποῦ σ' ἔλη τὴν πρωιττερὴν σιγήν
 παράστεκε στὴν πόρτα χαλιμένη, μὰ χτενισμένη σή-
 μερα καὶ μὲ πλυμένα πόδια. Ἡ Φρόσω ἄφισε τὸν
 ἀδερφὸν νὰ καμαρώνεται μονάχος στὴν καθρέφτη καὶ
 πάει κ' ἐκείνη νὰ βοηθήσῃ στὸ φαγί, ποῦ μαγε-
 ρεύεται μὲτα στὸ χειμωνιάτικο ἡ κούλια δὲν εἶχε
 μαγερεῖο ξεχωριστό.

Βρῆε τὴ Μαριώ, ποῦ ἐτοίμαζε νὰ κόψῃ τὴ
 σούπα, χάρη τοῦ καπετανίου μὲ λεμόνι σήμερ' οἱ
 χρουρίδες τῆς κληματαριάς εἶχαν παραγλυκάνει
 τὰ.

«Ἐλα, καμμένη, κάμε λίγο γλήγορα καὶ πᾶ
 νασὲ ὁ Γεσίλας», τῆς εἶπε μὲ χαλιόγελο.

«Σὰν κ' εἶμ' ἐγὼ φωτιά ;» ἀπάντησε ἡ Μαριώ
 ἀπότομα χωρὶς νὰ τὴν κοιτάξῃ.

Ἡ Φρόσω δὲν ξαναμίλησε, σύμπησε μόνον τὴ
 φωτιά. Στὴν κούλια μαγέρευε μὲ ζύλα, δηλαδὴ
 μὲ τσάκνα ποῦ μάζωνε καὶ κουβαλοῦσε ἀπ' τὶς ρά-
 χες γύρω ἡ ἀρρηνὴ τῆς πλύστρας τοῦ πατέρα. Κεὶ
 μὲ τὸ σύμπημα τῆς Φρόσως τούφκ κκηνὸς πετά-
 χτηκε πρὸς τὴ Μαριώ.

«Στραβέλω ! Μόβγαλες τὰ μάτια !» φώναξε μὲ
 θυμὸ ἡ Μαριώ, φέροντας τὰ χεῖρα μπροστὰ στὸ
 πρόσωπον. «Στὸν ἄνεμο δῶ πούρθεσ' σ' οὐλα μπερ-
 δεύεσαι !»

Ἡ Φρόσω σάπασε ξανά.
 Τέλος ἡ σούπα ἔγινε. Ἐπειδὴ σουπιέρα εἶλεψε
 ἀπ' τὴν κούλια, ἡ Μαριώ τὴν κένωσε ἴσα στὰ
 πιάτα κ' ἡ Κούλια ταφερνε ἓνα ἓνα στὸ τραπέζι.
 Ἡ Παναγιούλα εἶχε παεὶ γιὰ κρῦον νερό.

«Γιὰ ποιὸν αὐτό ;» ρώτησε ἀξερνῶς ἡ Μαριώ,
 ὅταν ἡ Κούλια τῆς παρουσίασε καὶ πέμπο πιάτο.

«Γιὰ τὴν Παναγιούλα.»

«Αὐτὴ τρώει καὶ ἀπ' τὸν τέτζεση, δὲν τ' χα-
 λάει», εἶπε ἡ Μαριώ καὶ ἀπίθωσε στὸ γυρολίθι τὴν
 ζύλινη χουλιάρικα.

Ἡ Φρόσω τὴν κοίταξε.

«Τί δὲ θὰ κάτῃ ἡ Παναγιούλα στὸ τραπέζι ;»
 ρώτησε ἡ Κούλια ξαφνισμένη.

«Ἄλλο δὲ μὰς εἶλεψε !» ἀπάντησε ἡ Μαριώ
 καὶ σηκώθηκε ἀπὸ τὴ γωνιά ποῦ ἦσαν σκυμένη.

«Ψῆλωσ' ἡ μὲτ' μας», μουρμούρισε ἡ Κούλια,
 μὰ ἡ Φρόσω τὴν ἐπρωξε στὴν ἄλλη κάμαρα.

«Μὴ θέλῃς νὰν τὲ βάλωμε καπέλο κούλα ; Δὲν
 τὲ δίν'ε τὸ δ'κό σ' ;» συνέχισε ἡ Μαριώ, ἐνῶ ἡ

Και με τὴν ιδέα αὐτὴ ἀνασκαλεύει τὴ βυζαντινὴ Ἱστορία καὶ στὸ σῶμα τοῦ βιβλίου του παρουσιάζει τὴς πρὸ χαρακτηριστικὴς μορφῆς τοῦ Βυζαντίου. Πρῶτα τοὺς τέσσερις αὐτοκράτορες Ἰουστινιανό, Λέοντα Γ' τὸ σύριο, Βασίλειο Β' τὸ μακεδόνα καὶ Μανουὴλ τὸν Κομνηνὸ. Ἐπειτα ἔρχεται στοὺς κληρικούς, στοὺς ἀνθρωπιστὲς καὶ στοὺς ποιητὲς καὶ αὐτοὺς βιογραφεῖ τὸ Θεόδωρο τὸ Στουδίτην, τὸ Μιχαὴλ Ψελλό, τὸ Φώτιο, τὸ Ρωμανὸ καὶ τὸν Τιμαρίωνα γιὰ νὰ περάσῃ πάλι στὴς γυναίκες βυζαντινὲς φημισμέναις μετὰ τὴ Θεοδώρα καὶ τὴν Ἄννα Κομνηνὴν.

Τὸ βιβλίον τοῦ κ. Dieterich, γραμμὸν γιὰ τὴ συλλογὴ τοῦ Teubner ποὺ ἀφέρει καὶ ποὺ ἔχει σκοπὸ τὴν ἐκλαίεψιν κάθε ἱστορικοῦ καὶ ἐπιστημονικοῦ θέματος, διαβάζεται εὐχάριστα καὶ δίνει μιὰ ιδέα ζωηρὴ τοῦ βυζαντινοῦ κόσμου σ' ἐκείνους ποὺ δὲν ἔχουνε τὴ γνώμην αὐτοῦ.

ΒΙΒΛΙΟΦΙΛΟΣ

Ο ΔΕΚΑΛΟΓΟΣ

Γ.

Η ΞΗΡΑ

Ἡ Τριανταφυλλιά τῆς Κοσμοῦς, ὄνομα καὶ πρᾶμα, εἶται ἡ πρώτη νύξ τοῦ χωριοῦ στὴν ὄμορφα, πύλλοις νὰ τὴν πῆς στὸ ποτῆρι! Καμμιὰ δὲν τῆς ἔδωκε στὴν ἐκκλησίαν, καμμιὰ στὸ χορὸ καὶ στὸ τραγούδι, καὶ ἔτσι πολλοὶ πῆσαν πίσω τῆς, ποίος νὰ πρωτοκλέψῃ τὴν καρδίαν της. Εἶτα πρῶτα χιὰ, ἀφανή, μετὰ μάννα κυρελλοῦ καὶ ἀχάριστα, καὶ ἔτσι δὲν ἔσταν τὴ ζήτησε καὶ ὁ Τσελεπὴ-Γιωργάκης, ὁ Κοφομεσῆς, τότε προτίμησε καὶ ἔς εἶτα γέρος, βάνοντας στὸ νοῦ τῆς πῶς εἶχε πλούτη καὶ θυσία καὶ πῶς τὰ βάσανα. Γέρος εἶταν ὁ καλύτερος μὰ καλὸς καὶ ἡμέρος, ποτὲς δὲν τῆς χλωῦσε τὸ χατῆρι καὶ τὴν ἔκανε κυρά, νὰ χῶνῃ τὸνα χερὶ στὸ λάδι καὶ τᾶλλον στὸ βοῦτυρο. Ζήσανε μαζὶ ἔξη χρόνια, καλὰ καὶ μονιασμένα, μὰ παιδιὰ δὲν κάνανε, ὅσο καὶ ἂν σφίχτηκε ὁ καψάγερος! Ἐνα χειμῶνα ὕστερος ἔπεσ' ὁ γέρος ἀρρωστος, μετὰ πούνη, καὶ μετὰ τὰ γιατροσόφια τῶ γιατῆρῶ πῆρ' ὁ καψάγερος τὸν κατῆφορο. Ἄρχισε νὰ παραμιλάει, κοντανάσαινε, βογγούτε, καὶ κρούς ἰδρωτὸς τούλουζε τὸ κούτελο. Τὸν μεταλάβανε καὶ ἡ δόλιχ ἡ γυναίκα του,

Κούλα ἔφρευε.

Ἡ Φρόσω ἔκλεισε ἀποπίσω τῆς τὴν πόρτα καὶ πλησίασε τὴ Μαριώ.

«Σώπα καὶ σύ», εἶπε σιγὰ γιὰ νὰ τὴν ἠσυχάσῃ. «Καλοπιάσματα, γιὰ νὰν τὸ πνεύμα καλλίτερον τὰ ραβδασάκια», ἐξακολουθῆσε ἡ πρώτη ἀγριεμένη «Σώπα, σουίπα, πᾶς χαλεῖνται νὰ μὲς ἀκούσῃ καὶ ὁ Γεσίλας, νὰ ἰδῇ τὸς φουμιές μας ἴσα κιόλα.» «Τί φουμιές καὶ ξεφουμιές μας! Ἄκους ἐκεῖ θὰ φάμε καὶ μετὰ πλουτροπούλες τώρα!»

«Δὲν τρώμε τόσα χρόνια τώρα μαζὶ μετὰ δαύτ';» εἶπε ἡ Φρόσω, πᾶσχοντας νὰ φέρῃ τὴν λογικὴ τὴν ἀδερφή τῆς.

Μὰ ἡ Μαριώ ἀπὸ μιὰ φορὰ ἀδιὰλλοχτη στὰ δικαιώματά τῆς ἀφανῆς στὴν κούλα τᾶς κροπόταμου, αὐτὴ τὴν ὥρα ἦταν πῶς λίγο σὲ διάθεση νὰ τῆς τᾶναγωνίσῃ.

Ἡ Φρόσω τὸ εἶδε καὶ ὑποχώρησε. Ἐστὶ σὲ λίγο μόνο τὰ τέσσερα ἀφρονεῖν καὶ βλαστάρια τοῦ γένους τοῦ Κοκινὰ καθῆσαν στὸ πρῶτον εὐτυχισμένον γίωμα, ποὺ ἔβλεπε ἡ σκεπὴ τῆς κούλιας ἀπὸ τὸν παλιὸ καλὸ καιρὸ τῆς.

(ἀκολουθεῖ)

ἀλονυχτὶς στὸ προσκεφάλι, σιγὸκλαίε, περιμένοντας τὸ χαμό του. Ἄξαφνα ὁ γέρος, σὰ νᾶρθε πάλι στὸν ἑαυτὸ του, ἀνασηκώθηκε λίγο στὸν ἄγκωνα καὶ μετὰ στυμμένη φωνὴ μουρμουρίζει: — Γυναίκα μου! πεθαινὸ !...

— Τὸ ξέρω, δόλιε ἀντρα μου, τὸ ξέρω, ποὺ νὰ μὴν ἔσωνα!

— Γυναίκα μου! Ἐνάπε κείνος πῶς ἀδύνατα, ἄρκο σοῦ βάνω στὸ σταυρὸ...σὸν πντρευτῆς...νὰ πάρῃς ξητάρη!...

Ἡ κακομοῖρα ἡ Τριανταφυλλιά τρώμαξε σὸν τᾶκουσε, πῆγε νὰ σπᾶς ἡ χολὴ τῆς καὶ ρώτησε μετὰ καρδιοχτύπι σιγανὰ: καὶ ἂν εἶναι δυὸ ἀπὸ τριάντα, ἢ πειραξῆ τάχα τὴν ψυχούλα σου;

Τοῦ γέρου τὸ κουφάρι ξανάπεσε βαρετὸ στὸ στρώμα του καὶ πᾶς δὲν ἀποκρίθηκε. Κρουσταλλιάσανε τὰ μάτια του ἀγριεμένα, σὰ νᾶβλεπε κιόλας δυὸ ἀπὸ τριάντα νὰ τὴν ἀγκαλιάζουσε! Κεῖνη τοῦ κλάυσε σιγανὰ τὰ μάτια, μπήχοντας τὴς φωνές, συρρομαδῆσε μερικὲς τρίχες καὶ ὕστερα νύθησε στὰ καταμαυρά...ποὺ πολὺ τῆς πηγαῖνανε! Τούκανε τὰ σπᾶντα, τὰ ξάμνηνα, καὶ ὕστερον, σὸν καλὴ γυναίκα, συλλογίστηκε τὰ στενὰ τὰ λόγια του. Ἐπῆρε, μαθεῖς, νὰ τοῦ κᾶνῃ τὸ χατῆρι, νὰ παντρευτῆ. Τὸ μόνο κακὸ εἶτανε πούπρεπε νὰ πάρῃ ξητάρη, ἢ δυὸ ἀπὸ τριάντα τουλάχιστον!.. Τὴν ἔνελο νὰ κᾶνῃ, ποὺ κανένας παπᾶς μετὰ δυὸ δὲν ἔσταν τὴ στεφάνωνε; Τόσῃν ἀπὸ δῶ, τόσῃν ἀπὸ κεί, σπᾶζοντας τὴν κεφαλὴ τῆς, ὡς ποὺ βρῆκε πᾶς τὴ λυση: νὰ πάρῃ ἕνα φανερὸ καὶ νᾶχῃ καὶ ἄλλοτε κρυμμένο! Πλοῦσις καὶ ὀμορφῆ, ὅπως εἶτανε, δὲν ἔργασε νὰ βρῆ τὸν πρῶτον τριανταρῆ Δάσανε λογο καὶ ἄμα μπῆτσ' ὁ χρόνος τῆς χρεῖας ἔγειν' ὁ γάμος τῆς. Τὸ βράδυ, σὸν πῆγανε, σὸν ἀντρώγυνο, νὰ κοιμηθῆνε, βλέπει ὁ γαμπρός νὰ στᾶν' ἡ νύφη στὸ κρεβάτι σελτεδες καὶ προβιές. Βεῖ τί τὰ στᾶνεις αὐτὰ, Τριανταφυλλιά; καλοκατῆρι πρᾶμα, θεὸς νὰ σκάσουμε;

— Μὰ...θυμῆμαι τὸ μακαρίτη— τοῦ λέει κείνη κομπιάζοντας πρῶτον βραδυὰ δὲν εἶν' ἀπόψε;

Τώρα εἶτανε γιὰ δὲν εἶτανε καὶ τούτ' ἡ βραδυὰ ὅμοια μετὰ τὴν ἄλλη, δὲν τόμαθα, ἔτσι ποὺ νᾶχω καλὸ!

Γ. ΑΒΑΖΟΣ

ΣΥΝΤΡΑΒΗΓΜΟΣ

Ἀφιερωμένον τοῦ Ψυχάρη καὶ τοῦ Πάλλη

Α'.

Ἡ νέα Ἑλληνικὴ ἀπ' τὸ δέκατον τουλάχιστον αἰῶνα καὶ ἐδῶ ἔχει πέντε μονάχα φωνήεντες, ποὺ λένε, φτόγγους, ἢ ἀτριφτους, ὅπως τοὺς λέω γὰρ γιὰ λόγους ποὺ ξηγῶ στὴ γραμματικὴ μου (Α', 1907, § 16 καὶ 30), ἐτούτους ἐδῶ: α, ο (ω), ου, ε (αι), ι (η, υ, ει, οι, υι), μ' ὅποιαδήποτε ψηφία καὶ ἄ γραφεται ὁ καθένας τους.

Ἄφτοι κατὰ τὴ συνεργεῖα ποὺ ἔχουνε ὁ ἕνας ἀπᾶνου στὸν ἄλλον στὸ ζήτημα τῆς φτογγοπληθῆς εἶναι δυνατότεροι καὶ ἀδυνατότεροι κατὰ τούτη τὴ σειρά α, 2 ο, 3 ου, 4 ε, 5 ι, δηλ. ὁ κάθε πρωτογενὴς εἶναι δυνατότερος ἀπ' ὄλους τοὺς κατοπινοὺς του. Ἀκόμα ξεχωρίζονται σὲ παχιοὺς (ὄχι δὲ παλιούς, ὅπως τόχει τὸ ἄρθρον τοῦ Πάλλη) 1: α, ο, ου, καὶ σὲ ψιλοὺς: ε, ι.

(1) Ἀπὸ ἀπροσεξία τοῦ ψηφιοδότη βεβαίως.

Τὰ ξεδιαλύματ' ἀφτὰ θὰ μᾶς χρειαστοῦνε παρκατάου.

Ἐπᾶρχει λοιπὸ στὴν Ἑλληνικὴ ἀπ' ἀνέκαθεν ἕνας παράξενος φωνητικὸς νόμος, ποὺ ὁ δυνατότερος ἀτριφτος (φωνήεντ.) φτόγγος συντραβᾶ στὰ δικὰ του τὰ στοματήσια τὰ κατατόπια καὶ τὸν ἀδυνατότερον ποὺ βρίσκεται στὴν πλαϊνὴ του συλλαβὴ, εἴτε στὴν πρωτογενῆ λ. χ. Ἰάνορμο > Πάνορμο, ὄροξη > ὄροξη, λειτουργιά > λουτουργιά κτλ., εἴτε στὴν κατοπινὴ του, λ. χ. ζορκάδι > ζαρκάδι, θεραπέβω > θεραπέβω, πεπόνη > ποπόνη, κτλ. Ἄλλα παραδείγματα πάμπολλα καὶ ἀπ' τὴν ἀρχαίαν καὶ ἀπ' τὴν νέα Ἑλλ. βλέπε στὴ Γραμματικὴ μου σελ. 98—98.

Τὸ φαινόμενον ἀφτὸ τὸνόμενον φωνοσυρμὴ κατὰ τὰ λαϊκά: νεροσυρμὴ, φιδσυρμὴ. Καὶ ἀπ' ἀλήθεια ἄμα προσέξει κανεὶς στὴ φυσιολογικὴ του γένεση, θὰ παρατηρήσῃ πῶς τὸ δυνατότερον φωνήεντον κάνει συρμὴ μετ' αὐτὸ στοματήσιον μᾶς βαθούλωμα, καὶ ἀπ' αὐτὴν περνώντας καὶ τὸ ἀδυνατότερον παίρνει τὴ μορφή τοῦ δυνατότερου.

Μπορεῖ δηλ. ἐφκολε νὰ παρατηρήσῃ κανεὶς, πῶς τὸ βαθούλωμα τοῦ στοματιοῦ δίνουμε τὸ σκῆμα ποὺ χρειάζεται τὸ κάθε φωνήεντον ποὺ θὰ προφέρουμε, μὰ τὰ σύμφωνα, ποὺ λέε, τὰ συμπερφερόμενα χωρὶς νᾶλλαζομε γι' ἀφτὰ τὸ σκῆμα στὸ στοματήσιον βαθούλωμα.

Ἡ φωνοσυρμὴ εἶναι δυὸ λαγῶν μισροσπόδρση: ὅταν πρωτογενὴς εἶναι τὸ δυνατότερον φωνήεντον, ποὺ περνᾶ ὁ ἦχος του καὶ σπᾶκόλουθο ἀδυνατότερον, καὶ πισσόδρση: ὅταν κατοπινοῦ εἶναι τὸ δυνατότερον φωνήεντον καὶ περνᾶ ὁ ἦχος του καὶ στὸ πρωτογενὸν τοῦ ἀδυνατότερον.

Ἡ μισροσπόδρση εἶναι νῆτα σκέττα φυσιολογική: ἀφτὸ δηλ. δᾶτωμε σὲ στοματήσιον βαθούλωμα σκῆμα κατάλληλον γιὰ νὰ μορφοῦμε τὸν πρωτογενὴ δυνατότερον ἀτριφτον (φων.) φτόγγον, δὲν ἄλλαζομε ἀπὸ ὄνεια τὸ σκῆμα τοῦ στοματιοῦ, καὶ ὅταν ἀκόμα ἔρθῃ ἡ σειρά νὰ προφέρουμε τὸν ἀκόλουθο ἀδυνατότερον, μᾶς συμπερφερόμενος τᾶνόμενα σύμφωνα τὸν ξεφωνοῦμε καὶ τούτον καὶ τὴ μορφή τοῦ πρωτογενοῦ.

Ἡ πισσόδρση φωνοσυρμὴ εἶναι κάπως ψυχολογική, ἐπειδὴ δηλ. ἡ προφορὰ ἑνὸς δυνατότερου ἀτριφτου (φων.) φτόγγου χρειάζεται πάντα περισσότερο κόπον ἀπ' τὴν προφορὰ τοῦ ἀδυνατότερου, βλέπομε ἕνα ποδάρι πρωτότερα νὰ ξεκάνουμε μετὰ τὸν πῶς κοπιαστικὸν, καὶ ἔτσι βιάζοντας νὰ μορφοῦμε γρηγορότερα τὸ στοματήσιον βαθούλωμα γιὰ τὸ δυνατότερον κατοπινοῦ, βρίσκεται ἔτοιμη τὸ τέτοιον σκῆμα τοῦ στοματιοῦ καὶ κατὰ τὴν προφορὰ τοῦ πρωτογενοῦ ἀδυνατότερου, καὶ ἔτσι παίρνει πᾶς καὶ ἀφτὸς τὸν ἦχον τοῦ δυνατότερου ἀκόλουθο.

Καὶ φαίνεται πῶς μ' ὄλη τὴν ἐνάστιαν γνώμην τοῦ Χριστιανῆ ὄχι μόνο ἔχονος καθὼς λέει (Einleitung σελ. 332), 2 μὰ καὶ τονούμενος ἀδυνατότερος συντραβᾶται καὶ παρακλιάζεται μετὰ ἔχονον δυνατότερον κατὰ τὸν ἴδιον τρόπο λ. χ. στίβα > στάβα (στὴ Βύρμπικανη τῆς Ἡπειροῦ), φκέλιο > φκιόλιο (στὴν Πάριαν τῆς Κύζικος), τίνους > τούνοους (σ' ὄλα τὰ χωρὰ τῆς Κύζικος), ὄλοτρίγυρα > ὄλοτρώγυρα (κοινότατον), παραδείγματα ποὺ δὲ σηκῶνουμε σοφίσματα, γιὰτὶ σὲ καμιά τους πῶση (μεταλλαγὴ) δὲ μετακλιπίζεται ὁ τόνος, ὅπως συ-

(2) Ἐπιτόσον ἄλλο ἀργότερον (Μεσσην. καὶ Νέα Ἑλλ. Β', σελ. 142) σιωπηλὰ παραδέχεται τῶς καὶ τονούμενον φωνήεντον παρακλιπίζεται μετὰ τὸνόμενον τοῦ δυνατότερου.

θαίνει λ. χ. στα κνήμιον) > κνήμι, πέπλωμα > πόπλωμα (στη Σύμη).3

Κ' έπειτα αφού τονισμένος άτριφτος (φων.) φτόγγος συντραβιέται σε μονοσυλλαβισμό με πλαινό του άτονο δυνατότερο λ. χ. Ρωμοῖδς > Ρωμοῖς κτλ. γιατί τάχα να μη συντραβιέται και σε παράμοιασμα ;

Τη λεφτομέρεια άφτη τή σημειώνω όχι βέβαια για να γυρίσω τὸ Χατζηδάκη, μά γιατί μου χρειάζεται σπουδαία στην καινούργια θεωρία που διατυπώνω εδώ άμείως.

Η φωνοσυρμή λοιπόν άφτη αφού γίνεται σε δύο φωνήεντα, που τὰ χαρίζουν άνάμεσα σύμφωνα, πολύ έφκολότερα και κανονικότερα βέβαια θά γίνεται σε δύο φωνήεντα πλαινά λ χ πρόατα > πρόατα, τί έλεγες > τὸ έλεγες, τὰ έγραφες > τὰ άγραφες κτλ. και τόντις άφτὸ γίνεται μά επειδης άμέτως συνεργά ένας άλλος καθολικός φτογγικός νόμος τῆς Έλληνικής (συνεργεία από περισσότερους φτογγ νόμους κ. Γραμματ. μου § 338), σκοτίζεται τὸ φαινόμενο τῆς φωνοσυρμῆς.

Ο δέφτερος άφτός νόμος, που λέμε, είναι πώς, άμα τύχουνε πλαι με πλαι δύο ίδιοι άτριφτοι (φων.) φτόγγοι, συχωνεδονται σ' ένανε. Στην άρχαία που σήκωνε ή προφορά διπλόχρονα γίνονταν οι δύο ένας διπλόχρονος κ' έτσι έμνησκε πιο κοντά στην άρχική προφορά λ. χ γέραια > γέρα, Ναυσικία > Ναυσικιά, Δίφιλος > Δίφιλος, Χίος > Χίος κτλ. μά στη νέχ Έλληνική που δεν έχει διπλόχρονα γίνονται οι δύο ένας άπλόχρονος, λ. χ. ζῶο > ζῶ, χρυσός > χρυσοός, τὰ άλλα > τάλλα, άκούουμε > άκούμε, κλαίετε > κλαίτε, τριήμερα > τρίμερα, κτλ. (κ. Γρ. μου § 296).

Έτσι λοιπόν και : χαυμένος, από φωνοσυρμή : χαυμένος, κι από συχωνεμό : χαυμένος, τὸ έχω > τὸ δχω > τὸχω, δεκαέξη > δεκαάξη > δεκάξη, Μιχαήλης > Μιχαάλης > Μιχάλης, πὸ άκουσα > πὸ άκουσα > πάκουσα κτλ. κτλ.4

Άφτη είναι ή άληθινή επιστημονική εξήγηση τὸ συντραβηγμὸ και πρώτος, νομίζω, έχω τὸ έφτύχημα να τή διατυπώσω διάπλατα εδώ.

Τετοια τήν υποψιάστηκα τήν αίτία τὸ συντραβηγμὸ από τὸν καιρὸ που έγραφα τή γραμματική μου και ξηγοῦσα τὰ σκετικά : μ' είχε, σ' ήθελε κτλ. (κίττα § 297),5 μά δεν άποκοτοῦσα να τή διατυπώσω γιατί γύρευα κρῖκο, δηλ. καναδου ντοπιολάλητους τύπους, που νακούεται διπλὸ τὸ φωνήεντο τῆς φωνοσυρμῆς. Είχ' άκούσει άλήθεια τὰ πρόατα (δηλ. πρό β)τχ > πρόατα), μά σ' άφτὸ άπάνου μονάχα δε μπορούσα να στηριχτῶ. Τώρα όμως εδώ που βρίσκομαι σήμερα (βόρεια Θράκη) άκούω κάθε λίγο : πὰ ἄ(θ) πὰς ; τὰ ἄ κἀνς ; (δηλ. που ἄ πὰς τί ἄ κἀνς) με διπλὸ α, σωστή φωνοσυρμή και μάάλιστα με τονισμένο τὸ παραμοιαζόμενο φωνήεντο, ενῶ άλλου πλε λένε : πἄ πὰς ; τἄ κἀνς ; δηλ. συχωνέβουνε τὰ δύο α σε ένα. Οι ντοπιολάλη-

(3) 'Απ' άφτὸν τὸ Συμμάτιο τύπο φαίνεται πὸς τὸ δασκάλιο έφάπλωμα είναι άμάθεια μονάχι, και πὸς τὸ κοινὸ πάπλωμα έγινε απ' τὸ πέπλωμα, ε—α παρετυμολογία απ' τὸ ἀπλόνω, ἄπλωμα.

(4) Κ' είπαμε δὸ πὸς στὸ ζήτημα τῆς φτογγοποιῆς λέξεις καθαυτὸ δεν ξεχωρίζονται δ τι γίνεται στους φτόγγους τῆς ίδιας λέξης, τὸ ίδιο γίνεται και στους φτόγγους δύο λέξων καταποδιαστων από συνεργεία τῶν φτόγγων τῆς μιανῆς άπάνου σποδς φτόγγου τῆς άλλης. (Γραμμ. μου σελ. 152 στήμ. Ψυχ. Ρ. και μ. Ε', α', σελ. 78).

(5) 'Απ' άφτὰ μου λαβαίνοντας άφορμή κι δ Ψυχῆς φαίνεται πὸς κάτι τέτοιο υποψιάζεται για τὸ συντραβηγμὸ (Ρ. και μ.λ. Ε', α', σελ. 8).

(6) Τὸ ἄ έτοῦτο είναι ντοπιολάλητος τύπος τὸ θα πολὺ άπλοχωρεμένος που γεννηθηκε άρχη από ζέμιασμα ένενε ε—ιλουθη λέξη με άρχικό θ λ. χ. θὰ θέλω—ἄ θέλω, ἄ θέλω—ἄ θάψω κτλ.

τοι άφτοι τύποι είναι βάση άφιλονίκητη πὸς σε κάθε συντραβηγμὸ συνεργῶνε καταποδιαστὰ δύο γλωσσικοί νόμοι πρώτα δηλ. παραμοιαζονται από φωνοσυρμή τὰ δύο συνεχικά φωνήεντα και κατόπι άφτὰ τὰ δύο φωνήεντα, που καταπτήσανε ίδια, συχωνέβονται σε ένα. Τώρα πια δεν έχει υποψία, έχει βεβαιότητα μονάχη.

Μ' άφτὸ τὸν τρόπο ξηγοῦνται φυσιολογικά, δηλ. επιστημονικά όχι μόνο δλες οι σκετικές φτογοπαθίες τῶ νεοτέρω γλωσσῶνε, άλλὰ και τῶν άρχαίων τὰ συναλοφῆ που λέγανε.

(Στάλλο φύλλο τελιώνει)

Μ. ΦΙΑΗΝΤΑΣ

Ο ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΣ

(Στὸν άντιμαλληάρδ κ. Ε.)

— Ποιὸς εἶσαι σὸ
δ νο
ρδωιός ;
— Εἶμ' ὁ πανα
γιω
τατος
Ποτέ μου δὲν
έδου
ρεψα
και γὰ καλὸ
έδου
λεψα
κάνω και τὸ
παμπα
ριστή
και δὲ χαλῶ
σαρα
κοστή.

Χανιά, 1 τοῦ Μάρτη 1909.

Ο ΣΕΒΝΤΑΛΗΣ

Ο ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

— 'Ο φίλος ποιητής Μ. Μαλακάσης μᾶς γράφει πὸς οἱ Μικροὶ κα ημοὶ του δημοσιεντήκανε στὸ «Νουμᾶ» και στὰ «Παναθήναια» με τὸς τίτλους Στίχοι ἢ Φύλλα στὸν άνεμο δύο χρόνια πριν από τήν «Παγὰ λαλέουσα» τοῦ κ. Π. Νιρβάνα. Τη δήλωση αὐτή, λέει, τήν κάνει «για τήν ιστορία και τήν αλήθεια».

— 'Ο «Δωδεκάλογος τοῦ Ρωμοῦ» που δημοσιεύεται στὸ «Φρουρὸ» τῆς Καλαμάτας έπρεπε να διαβάζεται απ' δλους τοὺς Ρωμοῖς. Ξεσκεπάζει παλικαρῖα τὰ κοινωνικά και τὰ πολιτικά μας χάλια και μᾶς δείχνει πὸς πρέπει να δουλέψουμε για να φέρουμε γλήγορα τήν άνειρεμένη ξαναγέννηση.

— Συγραφῆς του είναι δ γέος κ. Γ. Τσιμπιδάρος και τάρθρα γραμμένα σε δημοφῆ κι δλοζώντανη Δημοτική.

— Και μιὰ φιλικὴ παρατήρηση στὸ «Φρουρὸ». 'Όταν παίρνει από τὸ «Νουμᾶ» ποιήματα κτλ. δεν ταίριάζει ναν τὸ κρύβει.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Ζουρ. στὴ Χίο και Ρ. ρ. Th. στὴν Πόλη. Λάβαμε τή συντρομή και σᾶς εύχαριστοῦμε.—κ. κ. 'Ελ. Β. και Χρ. Χρ. στὰ Χανιά. Λάβαμε τή συντρομή και σᾶς εύχαριστοῦμε.—κ. Α. Γ. Μ. στὸ Βόλο. Δὲ βαριέσαι ! Δεν αξίζει τὸν κόπο.—κ. Γ. Σ. Σηρ. στὴν Κέρκυρα. Στείλε μας μερικά να διαλέξουμε. 'Ό,τι καλὸ στείλει θα δημοσιευτεῖ.—κ. Στρ. σ' 'Αργεστόλι. Τὰ τραγοῦδια τοῦ Μανώλη Καλομοῖρη, «Ρουμελιώτισσας» κτλ. δεν είναι τυπωμένα, μά, καθὸς μαθαίνουμε, γλήγορα θα τυπωθοῦν και τότε σοῦ τὰ στέλνουμε. Στὰ γραφεῖα μας βρίσκονται μοναχὰ οι τρεῖς μπαλλῆντες του και πουλιῶνται μιὰ δραχμὴ καθεμιὰ.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Έντοκοι καταθέσεις

Η Έθνική Τράπεζα δέχεται έντόκους καταθέσεις εις τραπεζιτικά γραμμάτια και εις χρυσόν, ήτοι εις φράγκα και λίρας στερίλινας άποδοτέας εις ώρισμένην προθεσίαν ή διαρκεία.

Αι εις χρυσόν καταθέσεις και οι τόκοι αὐτῶν πληρώνονται εις τὸ αὐτὸ νόμισμα, εις δ έγένετο ή κατάθεση εις χρυσὸν ή δι' έπιταγῆς ὄψεως (chèque) ἐπὶ τοῦ έξωτερικοῦ κατ' έπιλογὴν τοῦ ὀμολογιούχου.

Τὸ κεφάλαιον και οι τόκοι τῶν ὀμολογιῶν πληρώνονται ἐν τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι και τῇ αίτήσσει τοῦ καταθέτου ἐν τοῖς Ὑποκαταστήμασι τῆς Τραπεζῆς.

Τόκοι τῶν καταθέσεων.

1 1/2	τοῖς 1/2 ο) κατ' έτος	διὰ καταθέσεις 6 μην.
2	»	»
2 1/2	»	»
3	»	»
4	»	»

Αι ὀμολογίαι τῶν έντόκων καταθέσεων εκδίδονται κατ' έπιλογὴν τοῦ καταθέτου ὀνομαστικά ή άνώνυμοι.

ΜΕ ΜΙΑΝ ΔΡΑΧΜΗΝ ΚΕΡΔΟΣ 100.000 !

ΛΑΧΕΙΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Έκαστον γραμμάτιον ισχύον διὰ τήν κλήρωσιν 31 Μαρτίου 1909 τιμᾶται άντι μιᾶς δραχμῆς.

ΚΕΡΔΗ ΕΚΑΣΤΗΣ ΚΛΗΡΩΣΕΩΣ :

ΜΕΓΑ ΚΕΡΑΟΣ	έκ δραχ.	100,000
1 Κέρδος	»	25,000
1 « έρδος	»	10,000
3 Κέρδη	»	5,000
5 Κέρδη	»	1,000
418 Κέρδη	»	100
557 Κέρδη	»	50

1000 εν ὄλω κέρδη αξίας δραχμῶν..... 225,000

Γραμμάτια πωλοῦνται. Εἰς τα στήσια ταμεία και λοιπὰς δημοσίας άρχῆς, εις τὰς Τραπεζὰς, εις τοὺς σταθμάρχας και στασιάρχας τῶν σιδηροδρόμων, τοὺς διαχειριστὰς τῶν μονοπωλίων και τὰ πρακτορεῖα τῶν έφημερίδων πρὸς δραχ. μιάν έκαστον γραμμάτιον. Ισχύον διὰ μιάν εκ τῶν τριῶν τελευταίων κληρώσεων.

Διὰ πᾶσαν πληροφορίαν ή ζήτησιν γραμματίων άπευθυντέον εις τὸ Γραφεῖον τοῦ Έθνικοῦ Στόλου και τῶν ἄρχιλοτήτων, ύπουργείον Οἰκονομικῶν εις Ἀθήνας.

Ο διευθύνων τμημάτων
Γ. ΚΟΦΙΝΑΣ